

DOMOLJUB

Izaja vsak četrtak. Cena mu je 2 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Štev. 1.

Ljubljani, dne 2. januarja 1908.

Leto XXI

Za gospodarski napredek.

V državni zbornici sta se oglasila zadnje dni, ko je zboroval državni zbor, naša poslanca dr. Žitnik in Jaklič, ter sta v posebno krepkih besedah zahtevala od države, naj pomaga našemu kmetu k napredku. Iz dr. Žitnikovega govora navajamo zlasti te-le moške besede:

»Gospodje! Glede na odpis davkov in državne podpore nam od volivcev in županstev prihaja toliko krjčočih pritožb, da moramo tukaj javno vpričo gospoda fin ministra zaklicati z ruskim mužikom: Car je daleko, a Bog je visoko!

Državne podpore vsled elementarnih nezdod so — to je splošno mnenje — le miloščine. In za te miloščine moramo letati v razne pisarne in urade, da v pravem pomenu besede od vlade izsilimo nekaj kron. Vzrok temu je pač nečuvstva malomarnost, nepopisna mrzkost mnogih — ne vseh — političnih uradnikov nasproti revnemu prebivalstvu na dežel. Večkrat preteče več mesecev, preden pridejo na Dunaj poročila o uimih in nasveti za podpore. Vsa poročila pa se navadno končavajo s pripomnjo, da tu in tam sploh ni take bede, da bi ljudje umirali lakote. To je res, da dandanes ob času železnice in pašnikov, ljudje ne umirajo lakote kakor muhe vsled kuge, kar — žal — mnogi raje beže v tuje kraje, da jim doma ni treba lakote poginiti.

So mnogi birokrati, ki nimajo ne razuma, ne srca za ubogo ljudstvo!

V prvi vrsti pa obžalujemo, da politična uprava nima stika s prebivalstvom, da ne pozna potreb in navad ljudstva, da ne razume praktičnega, gospodarskega življenja, da sama iz svoje volje ne stori niti koraka za povzdigo deželne kulture in, gospodje, dav mnogih slučajih v deželah, koder biva več narodnosti, mnogi uradniki tudi ne znajo ljudskega jezika, v katerem bi mogli občevati s strankami.

Taka birokracija je sramota za splošno in enako volivno pravico, anakronizem v dobi moderne demokracije, črno nazadnjaštvo

vspricho vsestranskega duševnega razvoja, železna coklja na nogah in jeklena veriga na rokah, osobito zatiranih narodov, ki se morajo še boriti za svoje pravice, za naravno prostost, za zdravi in potrebni napredek. Proč s tem birokratskim kljusetom, ki okužuje svežo in zdravo ljudsko dušo!

Neštevilnokrat so se že jugoslovanski poslanci pritoževali v tej zbornici, da so vse avstrijske vlade do najnovejšega časa več ali manj zanemariale naše južne dežele, ki so vsled tega tudi zaostale v gospodarskem in kulturnem pogledu.

Sedanja vlada — tako se nam zdi — je vsaj prepričana, da so južne ob morju ležeče dežele, koder v pretežni večini bivajo Hrvatje in Slovenci, največjega pomena ne le za eksportno politiko, ampak sploh za stališče naše države kot velesile. Zato vlada v prvi vrsti koristi državi, ako prične in v dohlednem času izvrši dobro premišljeno in na široki podlagi sestavljeno pomožno akcijo za naše južne dežele.

Kakor je min. predsednik 18. julija izjavil tukaj v zbornici, je vlada že pričela tako investicijsko akcijo za Dalmacijo ter pripravlja enako akcijo tudi za Primorsko in Trentin na Južnem Tirolskem. Ker pa so na Kranjskem, osobito na kraških tleh na Notranjskem in Dolenjskem popolnoma enake razmere, kakor na Primorskem, zato gotovo nisem neskromen, ako tukaj ponovim prošnjo, ki smo jo kranjski poslanci »S. L. S.« že pisмено izročili gospodu min. predsedniku. Prošnja se glasi: Vlada naj svojo pomožno akcijo razširi tudi na Kranjsko, osobito pa na Kras. Tudi naše prebivalstvo naj se prepriča o resnici besed min. predsednika, da je Avstrija pravičen in skrben zavetnik.

Poslanec Jaklič pa je svoj lepi govor končal tako-le:

»Kakor je vam znano, je naš jug silno zanemarijen. Toda to niso zakrivilli narodi, ki prebivajo v teh deželah. Država je pošillala k Jugoslovanom samo eksekutorje in naborne komisije. Za druzo se država ni čisto nič brigala. Šele v zadnjem času veje nekako drugačen veter. Zdi se, da se je država šele sedaj

začela zavedati svoje dolžnosti in hoče nekaj storiti za povzdigo južnih dežel

To dobro vemo, da se to ne dela iz ljubezni do Slovanov in Italianov, to se dela iz ozirov na potrebe monarhije in ker smo tudi mi v Avstriji, je to naposled tudi v našo korist.

Vlada mora vedeti, da bo Avstrija šele potem močna in velika, ako bodo dežele, ki leže ob morju gospodarsko in kulturno zelo razvite in da je vsled koristi države treba pomagati južnim deželam

Samo prosimo, da država svojo podporo ne omeji samo na Dalmacijo, Primorje in Trentin, ampak jo mora razširiti tudi na sosedne dežele. Naše Notranjsko in Dolenjsko je državne pomoči ravno tako potrebno

Tudi v teh pokrajinah je mogoče povzdigniti narodno gospodarstvo, je mogoče ustvariti pogoje za veliko obrt. Dovolite mi, gospoda moja, da povem tukaj nekaj zahtev, ki so važne posebno za oni del naše dežele, katera imam čast zastopati v visoki zbornici. Ti kraji so večinoma kraševina. Deloma z gozdom obraščeni, večinoma so pa kameniti, ali pa, zlasti velik del žužemberškega okraja in kočevski okraj, kamniti pašniki z brinjem in trnlem poraščeni. Prostrane pokrajine, zlasti takoimenovana Suha Kralina, velik del kočevskega, ribniškega in velikolaškega okraja nima kaplje studenčnice. Ljudje morajo prestrezati kapnico in dežnico, ki se nabira v vodnjakih in lužah. Ob suši mora kmet od daleč privvažati vodo, da ugasi želo svoje družine in napoji živino. Naravno je, da ob takih razmerah kmet ne more dovolj pridelovati, a kar pa pridelal, ne more lahko spraviti na trg, ker nima cest. Velik del žužemberškega in kočevskega okraja. Suha Kralina, nima prav nobene ceste. Posledica je, da mora iti prebivalstvo s trebuhom za kruhom. Velik del prebivalstva dela v tovarnah in jamah Severne Amerike. Del prebivalstva se preživi po zimski kot krošnjari ali kostaniarji na Dunaju ali drugih mestih. Iz nekaterih krajev odidele moški čez zimo v šume v Slavonijo, Bosno in Ogrsko. Velik del prebivalstva v ribniškem in velikolaškem okraju se peča z domačo

obrtnostjo. Po zimi se dela doma, spomladi pa gredo možje s krošnjami po svetu ter razpečavajo domače izdelke.

In vendar bi se lahko tudi te pokrajine gospodarsko in kulturno povzdignilo. Ljudstvo tam doli je inteligentno, pridno in trezno, seveda je dolžnost države, tem ljudem priskočiti na pomoč. Za poljedelstvo, za pridelovanje žita, tu seveda ni ugodnih tal, a lahko se povzdigne živinoreja. Vlada naj ravno tako kakor v planinskih deželah, pospešuje pridelovanje krme. Za povzdigo obrtnosti naj država ustanovi strokovno šolo za lesno obrt v Ribnici ali Sodražici. Na mestu bi bila tudi strokovna šola za lončarstvo, ker je v ribniški dolini razširjena domača lončarska obrt. Pred vsem je pa treba, da ti kraji dobe potrebne ceste. Potem se morajo izvyžiti potrebne železniške zgradbe; tako se mora podaljšati kočevska proga do deželne meje, — kar je že omenjal moj častiti gospod predgovornik, — kje na Kolpi in ako mogoče zveže z reško železnico. S to železnico bi se odprla krasna dolina reke Kolpe. Ta dolina je bogata na naravnih krasotah in ima velike vodne sile. Na strani ležeča Sodražica, ki ima bogato lesno obrtnost in izvozi veliko lesa, se mora zvezati vsaj po dovlačnici z železnico Grosuplje-Kočevje. Ne bo dolgo, ko se bo morala vlada lotiti zgradbe poprečne (transversalne) dolenske železnice. Ta železnica se bo morala graditi po krški dolini. Krka ima veliko vodne moči in tu so vsi predpogoji za veliko obrt. Na Dvoru in v Zagradcu so razvaline plavžev, katere so le zato postavili, ker so dragi prevozniki stroški za surovine in izdelke onemogočili konkurenco.

Vlada naj tudi pospešuje pogozdovanje prostranih goličav v Suhi Krajinli. In tem pokrajinam omogoči nabaviti si potrebno vodo.

Visoka zbornica! Ravno kar omenjene pokrajine kranjskega Krasa potrebujejo izdatne državne pomoči, da ljudstvo gospodarsko ne propade. Nekdanjega zaščitka ni več, krošnjarstvo propada, tretina prebivalstva išče zaslužka v Ameriki in Slavoniji. Z napravo potrebnih prometnih zvez, z zgradbo železnic in cest, s pospeševanjem domače obrtnosti, s pogozdovanjem, preskrbo vode, s pospeševanjem kmetijske in živinoreje, bi se tem krajinam izdatno pomagalo. Tako, gospoda moja, sem dal visoki vladi nekaj nasvetov, kateri bodo ako se tudi izvrše, mnogo koristili molji ožji domovini, v prvi vrsti bode pa koristilo naši državi.

Političen pregled.

ZVEZA KRŠČANSKIH DELAVSKIH ZASTOPNIKOV V POSLANSKI ZBORNICI.

Krščanski delavski zastopniki poslanske zbornice so ustanovili svojo zvezo. Za predsednika je izvoljen poslanec Kunschak, podpredsednika sta Poljak Stohandl in Čeh V. Myslivec, zapisnikarja Slovenec Gostinčar in Italian Bugatto. Dalje se je osnoval odbor, obstoječ iz poslancev dr. Krek, Kunschak in Šramek, ki naj med parlamentarnimi počitnicami izdela priprave za splošni shod vsega avstrijskega krščanskega delavstva.

Zveza se je bavila tudi s sestavo delavskega pomožnega sveta; skrbelo se bo za to, da bodo v ta svet izvoljeni zastopniki krščanskih organizacij.

MORNARIŠKI PRORAČUN.

Dunaj, 27. dec. Mornariški redni proračun za 1908 znaša 53.523.110 K, torej 10.673.000 K

več kot 1907. Izredni proračun znaša 3.476.890 kron, torej 927.000 K več kot 1907; skupna potreščina znaša torej 57 milijonov kron, torej 11.600.000 K več kot 1907. Od tega se bo 12 milijonov porabilo za nove ladje in stroje, 5 milijonov pa za topništvo, torpede, podmorske čolne in strelivo. Nadalje se zahtevajo zneski za zgradbo treh bojnih ladij pa 14.500 ton vsebine in za eno križarko od 3.500 ton ter za 12 torpedovk po 100 ton. 1.500.000 K se bo porabilo za novi jekleni dok.

NOVO DELAVSKO MINISTRSTVO.

Avstrijsko društvo inženirjev in arhitektov je sklenilo, da dopsliše ministru Gessmannu dopis glede na ureditev nameravanega delavskega ministrstva. V ministrstvu naj bi bila združena javna dela, tehnično administrativna dela, tehnično gospodarska dela in vpliv na druge upravne oblasti. Javna dela bi obsegala sledeče tri oddelke: 1. gradbo cest in mostov; 2. visoke stavbe; 3. vodne stavbe; 4. oddelek bi obsegal tehnično administrativna dela in bi se priredilo 4. oddelku tudi glavno-ravnateljstvo eraričnih rudnikov. Ustanovilo naj bi se tudi ravnateljstvo za denarni urad in za državno tiskarno. Vsem oddelkom naj se prikloni svet kot najvišji tehnični svet. Pri deželnih oblastvih naj se ustanove tehnična deželna ravnateljstva s predsedniki inženirji.

DELAVNI ČAS V NEMČIJI.

Nemškemu državnemu zboru so predložili zakonski načrt o ureditvi delavnega časa po tvornicah in delavnicah, o razmerju med gospodarji in delavci ter nove predpise o delavskih knjižnicah. Od 1. januarja 1910 nadalje se določi maksimalni ženski delavnik na 10 ur.

PRESTOLNI GOVOR IN SRBIJA.

Prestolni govor cesarja Franca Jožefa ob otvoritvi delegacij je v Peterburgu napravil najboljši vtis. Avstrija očitno smatra pogodbi Rusije z Angleško in Japonko ter izboljšanje razmerja med Rusijo in Nemčijo za važna mirovna jamstva. Ostale velesile pa vpoštevali avstrijsko-ruski balkanski dogovor, o čemur priča prav posebno to, da velesile podpirajo avstr.-rusko noto od 28. septembra 1907. Kar se tiče Srbije, odobrava v Rusiji, da podnira reformno akcijo velesil in obsoja rovarjenje makedonskih četnikov.

NAČRT NEMŠKIH KRŠČANSKIH SOCIALCEV.

Minister dr. Gessmann objavlja članek, v katerem opisuje bodoče naloge krščanskih socialcev. Prva stvar, ki se naj reši, je narodno vprašanje. Desetletna kriza je zapustila sledove v prebivalstvu. Pospeševati se mora proizvodnja obrti, industrije in poljedelstva. Bodočnost bode posvečena delu za ljudstvo in za domovino.

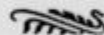
PERZIJSKI ŠAH UGODIL PARLAMENTU.

Iz Londona poročajo, da je izdal šah slovesno izjavo na koran, po kateri obnovi svojo obljubo na ustavo. Pritrdil je vsem zahtevam zbornice, odpoklical vojake in izgnal neljube državnike. Diplomatski krogi sodijo, da so povzročili ruski svetovalci ponesrečeni perzijski preobrat. Zbornični predsednik je naznanil, da se je doseglo s šahom sledeče sporazumenje: Šah dovoli, da se izžene Sad ed Daules in spletkarski derviši. Kaznujejo se osebe, ki so povzročili nemire. Ala ed Daule in njegov brat se smeta povrniti. Zbornici je dovolil stražo 200 vojakov. Vse vojaštvo, dozdal samostojno kazaško brigado, se podvrže voj. ministru. Ruski častniki bodo zgolj poučevali

in ne kakor dozdal, tudi ukazovali kazaški brigadi. Trgovine v Teheranu so zopet odprli.

BOLGARIJA IN MAKEDONIJA.

Razmere med Bolgarijo in Turčijo so se poslabšale. Ob turško-bolgarski meji so se vršili zadnje tedne že boji med turškimi in bolgarskimi vojaki, ki so trajali po več ur. Sedanja bolgarska vlada tudi nima prave moči. Sodijo, da se bo morala prihodnja bolgarska vlada približati Turčiji in zato preskrbeti makedonskim revolucionarjem, ki žive zdaj od vladnih penzij, drugo delo. Če se to zgodi, pokaže bodočnost. Sarafovov in Garvanov umor je nekoliko razkril tajnosti makedonske vstaške organizacije. Obstojata namreč med vstaši dve stranki. Stranka, ki jo je vodil Sarafov, deluje na združitvev Makedonije z Bolgarijo in jo zato bolgarska vlada bogato podpira. Tovariši Panice, ki je umoril Sarafova, pa delujejo na to, da se ustanovi samostojna Makedonija. To stranko vodi Savdovski. Po Sarafovem umoru je nemožna sprava med obema strankama, na katero se je delalo nekaj mesecev sem. Brez vsake dvojbe Sarafovov umor zelo oslabi moč makedonskega vstaškega gibanja.

Mladeniška organizacija.

A. PISMA MLADINI.

X.

Nadaljujva torej zopet prvotni program najinih pisem in meniva se zopet o predmetu, pri katerem sva obstala v enem zadnjih pisem. Govorila sva o čistosti in rekli sem, da so že stari narodi, posebno pa Grki vzgolevali mladino tako, da je živela ista čisto in da si ni že v zorni mladosti zastrupljala mladih duš z najhujše delujočim strupom, t. j. z nečistostjo. Trdil sem tudi, da je podlaga pravemu, odkritosrčnemu značaju edinole čistost srca. Prijatelj moj, to trditev Ti hočem dokazati in imam, da mi ne bo težko. Ozri se z menoj v življenje, opazuj družbo svojih znancev in kmalu se boš prepričal da so ravno tisti mladeniči, ki nimajo glede vprašanja o čistosti nedolžne vesti, da so ravno tisti najbolj nemožati in najbolj neodločni. Kakor da se sramujejo nečesa, kar morajo skrivati, tako so boječji. Le prerado se zgodi, da zaide tak mladenič še bolj v blato svojih strasti, ki ga pripeljejo prav kmalu v najslabšo družbo, kjer se spremeni prejšnja njegova bojazljivost in neodločnost v — surovost. V najgršo surovost, ki se mi zdi mnogokrat taka kot da bi hotel mladenič ž njo prepiti vest in sraroto svojo. Le poglej mu v oči! Kako hitro jih bo povsesil. Le stavi mu odkritosrčno vprašanje, s katerem mu boš zadal rano v mladem srcu. Ali se Ti bo izognil, ali pa Ti bo odgovoril s surovostjo. Iz takih mladeničev se rekrutirajo potem v vsaki vasi, v vsaki fari in zlasti še po mestih vrste tiste mladine, ki fizično boheha, po srcih svojih pa je zanemarjena, da je človeka včasih strah pred temno bodočnostjo takih mladeničev. Ti fantje so navadno štafaža nasprotnih vrst in najprvo pripravljani, da mečejo v pošteno našo mladino kamenje in psovke. Kako tudi ne! Nobene plemenite misli v glavi, nobenega navdušujočega vzora v srcu. Vse prevladujejo samo najnižje strasti, katere podžiga še dan na dan se ponavljajoča slaba družba, kjer se dela in razmišlja samo o tem, kako zadovoljiti najnižjim človeškim instinktom in kako opsovati in škodovati ugledu tistega v vasi, v fari, ki je

v prvi vrsti poklican, da stoji kot čuvar nad nežnimi srci mladine t. j. duševni vodnik, župnik ali kaplan. Nasprotniki naši, katerih pozitivno delo obstoji samo v tem, da spodkupačeje delo naših vrst in se poslužujejo pri tem najsravnostnejših sredstev, ti nasprotniki imajo v pravno pokvarjeni mladini najstrastnejše svoje oprode. To smo skušali že tudi v naših odsekih. Mladenč, ki je bil ravno vsled ponočevanja ali klanjanja iz odseka izključen, je postal takoj najstrastnejši njegov nasprotnik in si je poiskal družbo tistih ljudi, ki jim je odsek najhujši trn v peti. Takoj smo čuli, da fant prebije cele večere v najslabši družbi in da najbolj strastno zabavlja čez »farje« in vse kar je našega. To smo doživeli že pri par odsekih. Pa to ni za našo organizacijo prav nič hudega, temveč nam samo podkrepuje trditev, da je treba v naših odsekih kar najradikalneje trebiti vse slabo. To potrjuje pa tudi moja trditev, da nečistnik, pravno pokvarjen mladenič ne bo nikdar trd značaj ne v naših, ne v drugih vrstah. On je kot biljka, ki se maie v vetru sem in tja. Mi pa potrebuemo značajev kot hrastov. Mi potrebuemo moč in sil duševnih in telesnih. Te sile in moči pa bodemo imeli, ako bo naša mladina pravno nepokvarjena, telesno zdrava. K srčni čistosti pa pomagala mnogo tudi telesna sila — zato telovadba!

Telesno slaboten, bolehen človek je premnogokrat sam s seboj nezadovoljen, ni mu mar in mu mnogokrat tudi mar biti ne more vztrajno pogumno delo, kajše ako je isto združeno s težavami in požrtvovalnostjo. Tudi volja bolehnega človeka ni tako močna kot si jo moramo želiti ravno pri naši mladini. Volja, združena s pogumom, oba pa kot ogenj jasna, bliščedeča in vedno in vedno plameneča kvišku. Telovadba je tudi iz tega vzroka priporočljiva, da nam ohrani telo zdravo in v zdravem telesu železno voljo. Pa tudi pri vprašanju o čistosti je volja zelo velike važnosti. O tem prihodnjik! Na zdar!

B. V TELOVADNICI.

I.

Redovne vaje.

Na povelje učitelja telovadbe, ki ga imenujemo predtelovadca, katero povelje se glasi »nastop v red« ali »v vrsto«, se vstopijo telovadci, ki naj bodo kolikor mogoče vsi enako oblečeni v telovadno srajco brez rokavov, telovadne ozke hlače in obuti v telovadne čevlje, v eno dolgo vrsto ob najdaljši steni telovadne dvorane. Ta vrsta, imenuje se čelna vrsta, se uredi tako, da stoje telovadci po velikosti od desne proti levi eden poleg drugega. Oba krajnika na desni in levi strani se imenujeta desni in levi voditelj.

Povelju »nastop v red« sledi prav kmalu povelje »pozor«. Tedaj se mora vsak telovadec postaviti na sledeči način: Vse telo mora biti popolnoma stegnjeno, zlasti je paziti, da so noge v kolenih čisto stegnjene; peti stojita čisto skupaj, stopali pa v kotu približno 60°, prsi se morajo napeti in izbočiti, rame naj se nazaj potegnejo in v jednaki višočini; roke ob straneh viseče stegnjene in nekoliko bolj nazaj, tako da prideta palca ob hlačni rob; glava popolnoma pokonci, pogled pa obrnjen naravnost naprej. Predtelovadec naj si vsakega telovadca posebej ogleda in popravi morebitne napake, katere naj mu lepo in mirno pove in morebiti tudi pokaže, kako se take napake nelepo vidijo, nasprotno pa kako lepo in elegantno se da napraviti ta stoja v pozoru.

Ker telovadci gledajo samo naprej, zato je mogoče, da cela vrsta še ni popolnoma rav-

na. Zato naj sledi povelje »v desno (ali levo) ravnaj« — nakar morajo vsi telovadci obrniti pogled v desno na desnega krajnika, ki pri tem povelju ostane v pozoru. Pri tem pa se ne sme glave pripogibati, še manj pa se s celim telesom naprej nagnati, ampak samo pogled naj se okrene v desno, in se po potrebi stopi ali nekoliko naprej ali nazaj, desno ali levo, tako da postane vrsta popolnoma ravna, da ni nikjer izbočena ali vijugasta, in da tudi ni med posamezniki v vrsti preveč ali premalo prostora. Med posamezniki namreč mora biti nekaj prostora in sicer toliko, da ni roka na nobeno stran nič ovirana, ampak se lahko prosto giblje naprej in nazaj. Ko se je vrsta popolnoma lepo uravnala, se na povelje »pozor« pogledi zopet obrnejo naprej. Pri pogledu ima tako lepo urejeno in v lepem pozoru stoječo vrsto obide nek čut veselja vsakega gledavca, ki ima količkaj čuta za lepoto, kateri čut se prav posebno v telovadnici pridobi in vzgoji, kar ni ravno najzadnja naloga vsake telovadbe.

Pozoru sledi »odmor«, ko se vsak lahko ustopi, kakor mu drago, samo da z levo nogo ne sme nikdar iz vrste. Navadno se na povelje »odmor« roki na hrbtu križema položita, desna noga pa nekoliko naprej izstopi.

Čelna vrsta se spremeni v bočno vrsto na povelje »desno ali levo v bok«. Na »desno v bok« napravi telo en četrt obrata v desno, torej se zasuče za 90° v desno, tako da pridejo prsa v tisto lego, kjer je bila poprej v čelni vrsti desna rama. Ta obrat se pa izvrši tako, da se telovadec zasuče na desni peti in levih prstih, nakar pristavi lev onogo k desni, kakor v temeljni stoji. V začetku naj se ta gib dela v dveh delih:

1. Telo samo se zasuče na peti desne in na prstih leve noge ter obstane v tem položaju, na 2 se pristavi leva noga k desni v temeljno stoji. To seveda samo začetkoma, da se obrat pravilno priučiti, in tako pozneje točno, od vseh naenkrat izvrši. Prav tako se vadi »levo v bok«.

Na isti način se tudi bočna vrsta pretvori v čelno vrsto na povelje »desno s čelom« oziroma »levo s čelom«, nakar se telovadci obrnejo za en četrt obrata v čelno vrsto. Vedno pa je gledati nato, da se povelje izvrši točno, od vseh naenkrat, in se zato morajo te redovne vaje večkrat ponoviti. (Dalje prihodnjik.)

Listek.

Sreča in vera.

(Tirolska povest. — Reimmichl.)

(Dalje.)

I. Materinska ljubezen, najmočnejša ljubezen.

Štirinajst dni je preteklo, odkar se je Cilka ločila od Goričana. Precej prvi dan je hudo zbolela in več dni ni mogla iz postelje. Rožlinovi so ji lepo stregli in okrevala je.

Danes je šla že v gozd na izprehod. Bila je bleda; oči je imela motne. Ko se je vrnila, je zazrla v senčni utici pred hišo brata Franceta in velikega hlapca Jerneja v živahnem pogovoru. Vstopila je, podala Jerneju roko in rekla z drhtečim glasom:

»Bog s teboj, Jernej, Bog s teboj! Vendarle vidim po dolgem času zopet enega izmed Goričanovih — ampak resnica, saj ti tudi nisi več tam gori. — O moj Bog, Jernej, kako je to hudo!»

Zaiokala je. Jernej jo je skušal utolažiti: »Ne bodi žalostna, gospodinja! Boš videla, da se bo še vse prav izteklo. Še zmira biva Bog v nebesih. Da si le zdrava — vse drugo je postranska reč.«

»O Bog, Jernej, kaj pa moji otroci?»

Utihnila je ter si s predpasnikom utrla solze iz oči. Nato je govorila z živahnim glasom:

»Jutri pojdem h Goričanu; dovolj sem že močna in prosila bom na kolenih svojega moža, naj mi pusti otroke — ne verujem, da bi bil Jurij tako hudoben, da bi ne uslišal moje prošnje.«

Jernej ji je ugovarjal:

»Po mojih mislih bi ne bilo pametno, da bi šla ti h Goričanu, ko si še tako slabotna. Saj ne veš, kako te bo Jurij vzprejel — lahko se ti kaj pripeti. — Tudi midva sva ravnokar govorila o otrocih. Mislim, da bo najbolji prav, ako gre tvoj brat France h Goričanu in ga prosí v tvojem imenu.«

Cilki to ni bilo po volji. Toda končno sta jo moža vendarle prgovorila.

»Ampak če ti, France, ne boš ničesar opravil,« je rekla, »potem pojdem še sama tja gori. Jurij ne more biti tako neusmiljen, da bi mi za vse življenje iztrgal otroke.«

Vsi trije so se še nekaj časa pogovarjali, nato je šel hlapec domov k Jernejčku, kjer je zdal služil.

Drugo jutro pa je Cilkin brat France odšel k Goričanu. Neprijetno je prestrašil Goričana svakov obisk in ni se mu upal pogledati odkrito v oči. Ko mu je France razložil namen svojega prihoda, tedaj se je Jurij razjezil in odgovarjal ostro in ošabno, čez, da svoje otroke že sam lahko preživi. Sram bi ga moralo biti, ko bi jih pripustil tujim ljudem v oskrb in vzgojo. Ko je France razložil Cilkinu bolešt zaradi otrok, ko je povedal, da misli tudi sama priti sem gori, da prosí usmiljenja svojega moža, tedaj je odvrnil Jurij surovo:

»Cilka naj ostane le doma. Prav zastoni bo prišla sem gori. Sai dobro vem, kaj pomeni njeno tarnanje in njen jok. Med menoj in njo je sedaj velik prepad; ne pripoznam je več za svojo ženo — ako pride sem gori, ti bodem pred nosom zaloputnil duri. Tukaj ne bo ona iskala ničesar več.«

Franceta so vlezile trde besede. Zagneval je od Jurijeve imovine svoje sestre.

Tedaj pa je Goričan podivjal:

»Prokleta berača,« tako je kričal, »ti bom že izbil iz tebe imovino tvoje sestre. Kar je Cilka tukaj zajedla in napravila, tega ne računaš! Le tožite me, kar tožite me, homo že videli, koliko sem vam dolžan!»

»Ako bi moje sestre ne bilo tu gori,« odvrne France togotno, »bi postal ti že zdavnaj berač in rokovnjač. Z malho in palico bi že taval od hiše do hiše. — No, saj bomo videli, koliko časa se boš še obdržal tu gori. Denar svoj bomo pa že iztirjali, le prepričan bodi!»

Prepir je postajal vedno hujši, in ako bi ne bil vstopil neki letovičar v sobo, bi si Goričan in France gotovo skočila v lase. Z ostrimi psokami sta se ločila nazadnje.

Ko je mladi Rožlin prišel, še vedno zelo razburjen, domov in pripovedoval o svojem nastopu proti Goričanu, se Cilka ni dala več utolažiti. Zopet je sklenila, da pojde sama k možu — in vsi odsveti so bili zaman. Šele, ko je France povedal, da ji Jurij namerava pred nosom zaloputniti duri — tedaj je spoznala, da bi bili vsi poskusi zaman. In jokala je ves beli dan. Zvečer se je umirila nekoliko; samo včasih je njeno telo od bolešt nekoliko zatrepalo, — kakor bi se spomnila velike nesreče. Pri večerji je poklicala svojega brata vstran in mu rekla:

»France, daj mi dober nasvet. Ne vem, kaj bi storila. En pripomoček sem še našla, ki bi mi morebiti rešil otroke. Ampak — strahno težko mi je... Saj veš, tisti luteranski pastor in advokat imata velik vpliv na Jurija. — Kaj ko bi šla k temu gospodoma? — Vsak dan se sprehajata v brezovem gaju za hišo, to vem še od lani — tamkaj bi ju gotovo našla. France, kako misliš, če bi prosila ta dva gospoda, da govorita zame pri Juriju? — Tak gnus imam pred tema tujcema, da ti povedati ne morem, ampak — če bi kaj koristilo, bi storila precej tudi to — kaj ne stori vsega mati za svoje otroke!«

»Cilka, jaz mislim, da je to čisto prazna misel.« de brat sočutno, »ker nisi v čišlih pri teh dveh gospodih.« — — —

Nič ni pomagalo. Tretji dan je Cilka potovala po gozdni poti proti Goričanu. Vedno bolj se ji je krčilo srce. Obstala je na prevalu in zrla belo hišo, kjer je preživela toliko žalostnih in toliko srečnih ur. Zalokala bi od bolesti, pa se je premagala. Urno je stopila proti brezovemu gaju. — Ni se zmotila: oba tučca sta sedela na klopi in se pogovarjala.

Cilka se jima približa in ju žalostno pozdravi.

»Kako pa se vam godi?« vpraša pastor, ki v prvem hipu ne ve, kaj bi ji rekel.

»Saj sami veste,« odvrne Cilka bolešno, »kako se godi ženi brez moža in otrok.«

»Kam pa greste sedaj?«

»Sem kaj sem se namenila — prosila bi vas nekaj.«

»Mene?« se začudi pastor

»Da, vas in gospoda doktorja. — Bodite dobri in pomagajte nesrečni ženi.«

»S čim naj vam pomagava?« Karkoli bo v najini moči, vam bova storila,« dé pastor uljudno.

»Vi veste, da se je Jurij ločil od mene. Otroka je s silo pridržal. Bodite dobri — prosite moža, da mi vrne otroke!«

»Ljuba žena,« pravi pastor, »zakaj pa ne greste sami k možu in ga ne prosite?«

»Ne upam se, on je jezen name...«

»Potem tudi najina prošnja ne bo ničesar izdala.«

»O bo, bo — veliko spoštovanje ima Jurij do vas. Ko bi rekli le besedico, pa bi on storil.«

»Žena, leno je, da imate tako zaupanje do njau.« se vmeša advokat v pogovor; »tudi jaz mislim, da najina beseda pri Goričanu nekaj zaleže. Toda vi morate nasproti nama pokazati svojo dobro voljo.«

»Vse rada storim, karkoli mi ukazete,« dé Cilka burno.

Pastor in Goričan sta spoznala, da je pri Goričanu treba skrbne gospodinje, sicer poide vse rakom živžvat. Zato sta že dalj časa premišljevala, kako bi Cilko pridobila zase. Zdaj se jima je ponudila lepa prilika.

»Ljuba žena, ali bi se ne hoteli vrniti zopet k svoemu možu?« vpraša pastor.

»Iz srca rada!« vzklikne Cilka. »Ampak mož tega noče!«

»Prav rad bi vas sprejel, ko bi mu le hoteli v nečem vstreči.«

»V vsem mu bom vstregla, če bo le mogoče.«

»Olejte — nadaljujte pastor s hlimbo v očeh, — mož in žena sta eno telo — v zakonu morata biti mož in žena tudi enega srca in ene misli. — Saj veste, vaš mož je prestopil v novo vero, ki boli ugala njegovemu prepričanju. Ako bi se mogel odločiti, da tudi vi prestopite k veri svojega moža, potem vas Jurij rad sprejme...«

Cilka se je umaknila prestrašeno za korak nazaj. Pogledala je tučca z žarečimi očmi, nato je govorila trdo in naglas:

»Nikdar in nikoli! Svojega Gospoda in Boga ne prodam za nikako ceno!«

(Dalje prihodnjič.)

V Lurd!

(Potopis za ljudstvo. Piše Zabret.)

Briksen.

Medla luč je za silo razsvetljevala kupe.¹⁾ Rumen plamen se je včasih hipoma dvignil, se na vrhu pordečil, se zopet zmanjšal in se nalahno tresoč plamenel dalje. Sedel sem pri oknu, glavo naslonjeno na površnik, ki sem ga obesil v kotu, noge sem položil na nasprotno klop ter gledal preko voza. V nasprotnem kotu je sedela mlada gospa, opravičena v temno obleko s črnim slamnikom. Desni komolec je imela naslonjen na okno, obraz oprt na dlan ter gledala skozi okno vedno v isto smer. Zraven nje je ležalo na pelerini majhno, rdečelično dekletce ter navidez spalo. Naenkrat pa se dvigne, se oklene materine roke:

»Mamica, mamica, če umre naš Leo, ali bo tudi tako visoko ležal kakor Henrik in luči bodo gorele okoli in okoli?«

Gospa se je obrnila in pogladila kodre hčerkinje.

»Le spi Rozika, Leo pa ne bo umrl; le spi, takole.«

Položila jo je nazaj na pelerino, dela levo roko na hčerkinjo ramo, z desno pa se zopet naslonila na okno ter zrla nepremično v temno noč.

»Mamica, mamica, zakaj pa je potem umrl Henrik, naš Leo pa ne bo?«

Odprla je zopet svoje oči in jih uprla v njen obraz.

Gospa se je zopet obrnila, poljubila hčerko na čelo:

»Le spi, dete moje!«

Dekletce je objelo materino roko, ki ji je ležala na rami in zaprla oči. Gospa pa je zrla še zmerom nepremično v temo. V njenih očeh pa se je zasvetilo včasih in zdrknilo počasi po mlademu licu na obleko.

Na drugi strani poleg mene so sedeli štirje železničarji in tarokirali.²⁾ Njihovi črni in blede obrazi, ki so se videli v medli razsvetljavi še bledejši, so bili obrnjeni v umazane karte, ki so jih metali z zmerom enakimi presledki in z vedno isto močjo na klop. Seminčija je kdo pogledal na luč, ki je zaplotala visoko in rdeče, in potem zopet vrgel karto, da ne bi motil enakomernega metanja. Bili so čisto tihi, le kadar je kdo vrgel karto, ki je niso pričakovali, je zaklical in obenem nastavljal roko, da je hitro vrgel vse na svoj kupec.

V drugem kotu je mirno ležal možki na svoji snukni, klobuk čez glavo in spal. Le kadar se je vlak ustavil, se je nekoliko obrnil, popravi klobuk, položil roko drugače, noge stegnili ali skrčil in spal dalje.

Vstal sem in pogledal skozi okno. Vlak je drdral enakomerno v daljino, iz stroja se je včasih zasvetilo rdeče, iskre so letele po zraku in padale daleč za nami na tla. Po gozdih je bilo temno, tako da so se komaj razločevala bližnja drevesa. Le rumeni žarki medlih kupskih luči so leteli ob vlak v eni dolgi črti in neovirano, kakor bi se ball, da ne bi ostali tam zadaj daleč sami v gozdu. Mirno in tiho je bilo v lesu, nič se niso pripogibali vrhovi, nič ni šumelo listje; pač, lešje

¹⁾ Železniški voz. ²⁾ Igrali na karte.

tik proge so se zbudile in se pripogibale nizko, do tal. Včasih pa včasih je bilo začuti od daleč šumenje valov deroče Rienze, ki si dela pot med tirolskimi Alpami.

Naslonil sem se s komolci na okno in v dolgčas, ki se me je loteval, sem se domislil na neprijetne dogodke, ki sem jih doživel že tisti dan v Beljaku. Čakam zjutraj s svojimi tremi popotnimi tovariši vlaka, ki gre na Tirolsko. Ko se mi zdi, da je vlak že gotovo na kolodvoru, vprašam postavnega kondukterja z velikimi brkami, ki se je izprehajal po peronu z rokami v žepu, kateri vlak gre v Franzensfeste.

»Was, e?« ter del debelo in umazano roko na usta, kazalec pa potisnil v brke.

»Vlak proti Franzensfeste, prosim, kje je?«

»Der da, e.« mi pokaže na nek vlak, politisne roko v žep ter se izprehaja naprej.

»Hvala!«

Da je pokazal na vlak, ki je stal zadaj za prvim vlakom, mi on ni povedal, zato gremo z vso korajžo v prvi vlak, se ložiramo³⁾ v prazen voz tako, kakor se ložira človek v tak voz, v katerem se mora okoli šest ur neprenehoma voziti. Bili smo veseli, da smo dobili tako lep prostor, ter smo gojili celo nade, da bomo sami v vozu. Že se bližamo prvi postaji, tedaj pride izprevodnik in zahteva karte.

»Kam se peljete, prosim?« vpraša, ko pogleda listke.

»V Briksen, kakor vidite!«

»Ne- vi se peljete na Dunaj.«

»Na noben način, mi se peljemo na Tirolsko.«

»Pa, prosim vas, ta progja pelje proti Dunaju.«

»Ni mogoče!«

»Žalibog, je res. Najbrže ste se zmotili v Beljaku.«

Med nami seveda veliko razburjenje. Vstajamo s sedežev in vprašujemo, kaj zdaj, čeprav je vsakemu jasno, da moramo na prvi postaji izstiniti in se peljati s prvim vlakom nazaj v Beljak.

»Kdaj odhaja prvi vlak na Beljak?«

»Šele popoldne; čakati boste morali pol dneva.«

Vlak obstane, mi pograbimo svoje kovčege in hitro izstopimo. Pri srcu nam je bilo približno tako kot tistemu, ki je celo noč tarokiral, vse partije izgubil in drugi dan ne more v pisarno. Moj dežnik, ki se je stisnil v vozu na kraj najvišje police, je smatral za boljše, če se nelie kar naprej na Dunaj, in je tudi tako storil. Jaz sem ga pogrešil šele čez pol ure, ko sem spravil svoje misli v pravi tir in zonet uredil vozni red. Pretežno večino ur, ki smo jih čakali na postaji, smo posvetili beliaškemu kondukterju, ki je drugače govoril in drugače kazal. Žalostni konec vsega tega na je, da smo se vozili ponoči po Pusterski dolni namesto po dnevu.

Iznad gozda v daljini se je zasvetil bel svit, ki je postal vedno večji in svetlejši, kakor bi vstajal dan iz tmine. Kmalu so se pokazale dolge vrste obločnic, ki so razsvetljevale kolodvor in metale svojo belo svetlobo po trdnjavskih zidovih, ki stoje močno in nepremagljivo pred vhodom v dolino reke Izake. Predno smo se pripeljali na kolodvor, smo preleteli 180 metrov dolg in 80 metrov visok most čez deroče Izako.

»Franzensfeste!« so klicali zaspani kondukterji in odprli nekaj vrat po vozovih. Izstopilo je le malo ljudi. Po peronu se je izprehajala gruča častnikov, ki so z glasnim govorjenjem in nič manj šumnim krohotom obračali nase pozornost debelega možakarja,

³⁾ Se vsedemo.

ki je sedel na klopi, skrival glavo v dlan in poskušal najbrže zadremati; le kadar so šli mimo častniki, je včasih težko privzdignil glavo, jih nellubezno pogledal in položil zopet glavo v dlan. Drugače pa je bil kolodvor prazen in pust, čeprav je primerno zelo velik. Franzensfeste je namreč vojaška postojanka. Široki in močni zidovi, ki se dvigajo iz globokih trdnjavih jarkov, branijo vhod v Pustersko dolino, ki se vije proti vzhodu v srce Avstrije, in pa prehod čez 1370 metrov visok prelaz Brenner, ki leži proti severu in čez katerega pelje železnica v glavno tirolsko mesto Innsbruck. Trdnjava je bila sezidana v letih 1833 do 1838. Sicer pa je Franzensfeste mal kraj, ki nima nitj tisoč prebivalcev.

Kondukerji so jeli zapirati železniške vozove, vihteli so na široko svoje svetilke z zelenimi šipami in skočili vsak na svoj voz; obločnice so jele izginjati počenši od severnega konca kolodvora vedno hitreje in hitreje, častniki so se smejali od daleč, debeli možakar je imel glavo naslonjeno v dlan, načelnik z rdečo kapo se je obrnil in šel, zadnja obločnica je izginila, nad kolodvorom pa se je naredil velik, okrogel svit, ki je ginel v tmuni, kakor bi tonil dan v daljini; kupejska luč je plamenela in se nalahno tresla, štirje železničarji pa so ravno štel karte in računali dobiček.

Književnost.

Pod tem naslovom bomo priobčevali letos redna kratka poročila in ocene o najnovejših slovenskih knjigah in časopisih. Prepričani smo, da so zelo potrebna taka poročila v času, ko toliko slabega in strupenega berila prihaja med ljudi. Naša dolžnost bo, da bomo na tem mestu opozarjali na koristne in priporočljive spise ter se po potrebi ozrli včasih tudi na plevel, ki poganja v slovenski književnosti. Ustregli bomo s tem zlasti mnogobrojnim izobraževalnim društvom in knjižnicar. širom domovine, ki šestokrat ne morejo in ne znajo ločiti dobro od slabega, ker nimajo potrebnega pregleda čez novosti v slovenski književnosti. Tako, upamo, bo tudi ta predal spopolnil našega »Domoljuba«, ki mora biti in ostati verno ogledalo vsega življenja in dela med Slovenci.

Naiprv naznanjamo svojim čitateljem knjigo, ki jo je spisal za našo mladinsko in gospodarsko organizacijo neumorno delavni g. Ivan Podlesnik: **Knjigovodstvo**, I. del. Cena 3 K 20 vin. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani 1907. Knjiga bo izšla v treh delih. Prvi del obsega pouk o društvenem poslovanju in poslovanju »Čebelic« ter navodilo za knjigovodstvo o gospodarstvu mladeničev in mož. Redkokedaj izide pri nas tako koristna in potrebna knjiga. Neobhodno je potrebna voditeljem izobraževalnih društev, potrebna pa

tudi vsem našim posestnikom, ki hočejo vzorno urediti svoje gospodarstvo. Pisana je zelo poljudno in razumljivo. Mnogo praktičnih vzgledov iz vsakdanjega življenja pojasnjuje vsebino, tako da se bo iz knjige s pridom učil tudi neuki čitatelj. Naj bi ne bilo zlasti nobene slov. knjižnice, ki bi se ne nabavila te knjige.

Za večje odre na deželi je izšla pripravna, krasna založila »**Za pravdo in srce**«. Spisal Anton Medved. Založila »Katoliška bukvarna« v Ljubljani 1907. — Z velikim uspehom se je igrala ta igra letos v deželnem gledališču v Ljubljani. Snov je vzeta iz domače zgodovine in nam predstavlja burno dobo, ko so se cele vojske kmetov dvignile in uprle svojim zatiralcem. Pretresljivi so posamezni prizori iz tega boja — in gospod pisatelj jih je znal z živimi barvami pričarati na pozorišče. Brez skrbi trdimo, da je »Za pravdo in srce« ena naših najboljših ljudskih iger, zato naj izobraževalno društva pridno segajo po njej.

»**Dom in Svet**«. List s podobami za lep-slovje in znanstvo. Založnik »Katoliška bukvarna« v Ljubljani. — To je naš največji in najlepši umetniško-znanstven list, ki mu težko najdeš para tudi med večjimi narodi, kakor smo Slovenci. Vsaka številka prinaša bogato vsebino in lepe slike slovenskih in tujih umetnikov. Letos bo na prvem mestu izhajala dolga povest, ki jo je spisal znani pisatelj g. dr. Fran Detela.

Razgled po domovini.

Na delo za »Domoljuba«. Se vedno je čas za agitacijo za naš list. Storitimo, kar je v naši moči, da dobimo listu mnogo novih naročnikov. Z razširjenjem poštenega, krščanskega časopisja vršimo naravnost apostolsko delo. Ko bi bilo pri nas le eno desetino tistega navdušenja pri razširjenju dobrih, poštenih listov, kakor imajo n. pr. socialisti pri razširjanju slabega časopisja, bi bile postojanke naše stranke nepremagljive. Pred kratkim so socialisti v Berlinu ustvarili takozvano »rdečo nedeljo«, to je vsi organizirani socialisti so se ponudili, da kolportirajo v družine en milijon iztisov strankinega glasila na ogled ter obenem pobero naročnino. Vsled tega je strankino glasilo dobilo več tisoč novih naročnikov na en dan! Berolinske tovariše posnemajo češki sodruzi. Praški češki socialni demokratje so sklenili praznovati božične praznike izključno le z razširjanjem svojega glasila »Pravo Lidu«. O Božču so socialisti kar preplavili Prago s svojim veri sovražnim glasilom. Agitatorji so imeli določene posamezne hiše in družine, v katerih so agitirali. Podobno delajo drugod in tudi pri nas. In mi? Kako malo smisla je pri nas za važnost močnega časopisja. Sicer je zadnje čase nekoliko bolje; a za svojimi nasprotniki smo mi še daleč za-
daj. Najvažnejša opora listu in uredništvu so dobri, zanesljivi dopisniki in plačujoči naročniki. Zato na delo sedaj o Novem letu. Naša društva in somišljenike prosimo, naj se takoj lotijo dela in naj obrnejo ves svoj prosti čas v to, da bo imelo naše časopisje čimveč novih, plačujočih naročnikov. Ali naj gledamo, kako zanaša nasprotno časopisje med ljudstvo slabe nauke, ki prodirajo kršč. temelj? Ako se ne vzdramimo in ako bomo spali dalje, bomo nekega dne doživeli razočaranje: sadove našega lastnega dela in truda bo povodenj nasprotnega časopisja odnesla v drugi protikrščanski tabor! Torej na delo! Preverjeni smo, da naš poziv ne bo zaman! — Agitacijo za naš list pa moramo dobro

organizirati. Določimo en dan, ko se bo povsod vršila agitacija za naš list. Tako delajo soc. demokrati, tako delajo krščanski socialci, in mi kot kmečka stranka ne smemo zaostati. Uspehi take agitacije so velikanski!

Praznik Sv. treh kraljev dne 6. januarja naj bo kmečki praznik, kojega dne bodo vsi prijatelji kmečkega stanu zastavili agitacijo za svoj kmečki list, za »Domoljuba«. Brez strahu hočemo ta dan hiteti od hiše do hiše ter nabirati naročnikov! Porabite pole, ki smo jih priložili št. 50 našega lista! Možje, mladeniči, žene in dekleta, ta dan posvetite agitaciji za krščanski, slovenski in kmečki list! Bralna in izobraževalna društva, tudi vi storite uslugo svojemu glasilu ter podpirajte najkrepkeje agitacijo za naš list. Dne 6. januarja na delo za naš list! Priporočamo pa tudi izvenkranjskim Slovincem naš list. Kakor doslej bomo tudi v bodoče priobčevali najvažnejše novice s Štajerskega, Primorskega in s Koroške; naš list bodi vseslovenski kmečki list. Na delo zanj!

Osebnosti. Župnija Rovte nad Logatcem je podeljena č. g. Matevžu Sušniku, župnemu upravitelju ravnotam. Za župnijo Turjak je prezentiran č. g. župnik Alojz Bobek iz Godoviča. — Novi načelnik na ljubljanskem južnem kolodvoru postane sedanji načelnik postaje St. Peter na Krasu gospod Susteršič. — Stitridesetletnico službovanja je slovesno praznoval v Krškem gospod naučitelj Adlešič. Šolska mladina z učiteljsvom in meščanstvom mu je priredilo lepo slavlje v šolski telovadnici.

— **Pri občinskih volitvah v Radovljici** so zmagali v prvem in drugem razredu liberalci, v tretjem razredu pa pristaši »Slovenske Ljudske Stranke«.

»**Slovenska dijaška zveza**« se obrača na vse njeni misli in njenemu delu prijazne kroge s prošnjo, da podpro društvo pri narodnoizobraževalnem delu. Mladi zarod hoče pokazati, da ima dovolj smisla za katoliški kul-

turni prepород in za poglobitev idej, ki so kot pomladna sapa zavele čez slovensko zemljo. Pomagati nam pa morajo prijatelji. Pri srcu so nam bratje, ki se bore s tujcem za pet svoje grude. Zlasti na Koroško hočemo obrniti pozornost in ondi ustanoviti knjižnic. Vemo, da ima marsikateri prijatelj lepih knjig, ki bi jih ljudstvo bralo z veseljem in koristjo. Vsakdo, ki mu je pri srcu ljubezen do zatirane brata, naj se zgane. Vsprejemajo se tudi denarne podpore za knjižnice, zlasti pa za izobraževalno delo na Koroškem. Častita duhovščina, prijatelji, laiki in somišljeniki, bogoslovci in srednješolci, agitirajte in zbirajte! Knjige naj se blagovolijo pošiljati na naslov: F. Merala, cand. iur.; Ljubljana, Sv. Petra cesta 30, denarni prispevki pa na društvenega blagajnika: Fran Logar, stud. iur., Gradec, univerza. Za odbor S. D. Z.: iur. Ivo Česnik, t. č. predsednik. Iur. Fran Kovač, t. č. tajnik.

Deželnozbornske volitve na Kranjskem se bodo vršile v kratkem. Opozarjamo že sedaj slovensko ljudstvo, zlasti kmete na te velevažne volitve. Liberalci se že pripravljajo. Če bo storil vsak volivec svojo dolžnost, potem bo strta liberalna obstrukcija v deželnem zboru in naš kmet bo prišel do pravic, za katere so se naši poslanci šest let borili z liberalci, ki so v zvezi z Nemci tvorili večino.

Slovenski mislijon v ljubljanski stolnici se je končal pred svetim dnem z nagovorom premil. gospoda knezoškofa dr. Antona Bonaventura Jeglič, ki so podelili vernikom papežev blagoslov. — Obhajancev je bilo, ne kakor smo zadnjič poročali v »Domoljubu«, osem pač pa nad enajst tisoč.

Učeni redemptorist dr. pater Avguštin Rösler je imel četi teden v veliki dvorani hotela »Union« predavanja za ljubljanske gospe in gospodične, ki so v obilnem številu prihajale k tem velezanimivim govorom. Prvi dan je bilo navzočih nad 900 dam.

Nov slovenski list v Trstu. Katoliško tiskovno društvo v Trstu naznanja, da začne iz-

hajati v Trstu s 1. januarjem 1908 nov sloveški tednik »Zarja«. Izhajal bo ob sobotah. Vsak drug teden bo imel poučno-zadavno ilustrirano prilogo »Družinski Prijatelj«. Naročnina na »Zarjo« s prilogo vred znaša celoletno 6 kron. Uredništvo in upravnništvo je v Trstu, via dei Fabri 2.

V Velikovu na Koroškem bo začela poslovati z novim letom hranilnica in posojilnica. Opozarjamo na ta slovenski prepotrebni zavod.

Izobraževalnim društvom priporočamo, naj si naroče poleg drugih časopisov tudi edini krščanski slovenski časopis na Koroškem »Mir«, ki izhaja v Celovcu. Iz lista bodo dobili pravo sliko o delovanju naših koroških bratov.

V Žihpolju so popravili romarsko cerkev, katero je bil požar zelo poškodoval.

Družba sv. Detinstva je imela na dan nedolžnih otročičev v uršulinski cerkvi v Ljubljani sv. mašo za vse deležnike in deležnice »Dejanja sv. Detinstva«. Popoldne ob 4. je imel voditelj družbe č. g. katehet Čadež nagovor, blagoslov mladine in litanije. Priporočamo mladini to družbo.

Liberalci med seboj. Iz sv. pisma je znano, da sta si bila Pilat in Herod strastna nasprotnika. Ko pa se je slo zoper našega Odrešenika, sta se takoj sprijaznila in skupno nastopila proti njemu. Tudi Hribar in Tavčar si nasprotujeta. V znamenje tega nasprotstva je ustanovil Hribar svoj časopis »Slovenija«, medtem ko je Tavčar ostal še gospodar pri umazanem »Narodu«. A na Kranjskem se bližajo deželnozbornske volitve, 28. februarja se bodo menda že vršile. Hribar in Tavčar vidita v našem katoliškem kmetu najhujšega nasprotnika, in ker se bojata, da ta zmaga pri volitvah, sta se nasprotujeta že združila. Z novim letom preneha izhajati Hribarjev časopis »Slovenija« in Tavčar da Hribarju svoj »Narod« na razpolago. Sedaj bota oba sovražnika po našem kmetu skupaj po »Narodu« vih-tela umazano orožje, ki obstoji v obrekoivanju in sramotenju. Našemu kmetu zato svetojemo, da se nemudoma združi v »Kmečkih zvezah« in tako skupno nastopi pri volitvah proti liberalcem, ki bodo zopet nastopili pod krinko neodvisnih kmetov. Najugodnejša prilika se nudi ravno ob deželnozbornskih volitvah odgovoriti liberalcem na vse podile napade, katere so si tekom šestih let dovolili na naše krščansko ljudstvo.

Kanalski dekan je postal preč. g. Berlot, župnik na Vogerskem. Častitamo!

Smrtna kosa. Umril je v Ravnici na Goriskem po dolgi mučni bolezni bogoslovec Avgust Belingar. Pogreb je bil v soboto, 28. dec. zjutraj ob 9. uri. Naj v miru počiva. — Pri Sv. Jakobu ob Savi je umrl 27. dec. ondotni župnik č. g. Janez Sakser. Pokojni je bil rojen 12. aprila leta 1857 v Ljubljani; v mašnika posvečen 26. julija leta 1879. Kot župnik je služboval več let v Hotederšici in okoli štiri leta pri Sv. Jakobu ob Savi. Vse ga je spoštovalo in ljubilo, zato tudi splošno žalovanje po celi župniji. Pred prazniki je obolel in po kratki bolezni ga je Gospod odpoklical v večnost. Pokopal ga je v ponedeljek preč. g. kanonik in dekan Anton Fetichek Frankheim. — Naj počiva blagi gospod župnik v miru!

Napredni učitelj. Nemška Pljeva korespondenca poroča: Učitelj J. v Miloticah je imel navado svojega psa voditi v cerkev. Župnik Dostal mu je to prepovedal, češ, da pes ne spada v cerkev. Liberalni učitelj se pa ni zmenil za to svarilo župnikovo in je še dalje hodil s psom v cerkev. A ne samo to, napisal je jako podel dopis za češki list »Lidove Novine«, v katerem pravi, da hoče svojega psa verskoppravno vzgojiti. Župnik se je kajpada pritožil

vsled tega sramotenja vere pri šolskem nadzorniku. — Lep vzgojitelj mladine ta učitelj!

Framasonsko delo. V Aubusonu na Francoskem so se polastili framasoni ondotne katoliške cerkve. Zapri so jo in so pustili po mestnem zidovju nabiti lepake, na katerih ponujajo cerkev v prodajo. Pripravljene so prodati pod vsako ceno hišo božjo, četudi jo kupi najumazanější žid. — Tako delajo prijatelji naših liberalcev in socialistnih demokratov v državi, kjer so na krmilu.

Župan Hribar in poštni uslužbenci. Pri zadnji državnozbornski volitvi so po večini volili poštni uslužbenci liberalca Hribarja. Človek bi mislil, da se bo Hribar hvaležnega izkazal svojim volivcem, ko so ti zahtevali izboljšanje res sramotno nizke plače. Naši poslanci so storili vse potrebne korake za upravičene zahteve poštnih uslužbencev. Dr. Šusteršič je bil v tej zadevi pri trgovinskem ministru, drugih posvetovanj pri ministru sta se v imenu »Slovenskega kluba« udeleževala poslanca Pogačnik in Gostinčar. Hribarja pri nobeni seji niti zraven ni bilo. In ko se je doseglo sporazumljenje tudi po posredovanju naših poslancev, se je Hribar vsedel za mizo in napisal pismo poštnim uslužbencem v Ljubljani, da se je po njegovem posredovanju dosegla ugodnost. Tako »farba« Hribar svoje volivce. Gotovo je mislil zviti župan, da ne bo prišlo njegovo pismo v javnost, pa se je korenito zmotil. Pismo njegovo je edino le agitacijsko pismo brez vsake podlage. Volivci liberalni bodo vedno jasneje spoznavali, kakega kalina so si izvolili.

V Ljubljani je umrl po daljši, težki bolezni ravnatelj deželnega kemičnega preizkuševališča za Kranjsko, g. dr. Ernst Kramer, ki je kot veščak visoko povzdignil ta zavod. Nепrecenljivih zaslug si je pridobil dr. Kramer tudi za obdelovanje ljubljanskega barja ter je bil kot strokovni pisatelj splošno cenjen in priznan, posebno znamenito je njegovo delo o ljubljanskem barju in pa delo, v katerem je natančno analiziral ljubljanske vodnjake. Pokojnik je kot izboren družabnik imel mnogo prijateljev, ki s pokojnikovo rodbino odkritosrečno žalujejo nad njegovo prezgodnjo smrtjo. Naj blagi pokojnik počiva v miru!

Čuvaja so vrgli v 13 metrov globok rov. Pri črepalnici v Mariboru ob Tržaški cesti je napadli ponoči 8 fantov nočnega čuvaja Likavca, katerega so zgrabili in vrgli v 13 m globok rov. Čuvaj si je zlomil roko in nogo. Na njegovo vpitje so prihleteli ljudje, ki so ga rešili iz obupnega položaja.

Deželnozbornska volitev. Iz Celja poročajo: Liberalna stranka je postavila na zadnjem zaupnem shodu kmeta Zdoškega, po domače Kristjana iz Ponikev ob južni železnici, za kandidata za deželni zbor. Mož je bil že večkrat kandidat in je podpisal tudi zloglasno brošuro »Štajerski Slovenci, kaj hočemo?« Svoj kandidatni govor je pričel s tem, da se je predstavil za brata dveh župnikov. Narodna stranka je protiduhovniška stranka, kar vedno naglašja in Zdošek je protiduhovniški kandidat. Čemu se neki sklicuje na svoja brata župnika? Hotel je menda reči, glejte, jaz imam dva brata duhovnika, pa bom vendar proti duhovnikom delal. To pa ravno zahteva narodna stranka. škoda za moža, da se je udinjal taki stranki. Somišljeniki vsi v boj za moža, ki ga bo postavila naša »Kmečka zveza«. Zdošek bo trobil v liberalni rog, dal se bo voditi celjskim advokatom. Mi pa izvolimo moža, ki bo zastopal edinole koristi kmečkega stanu.

V katoliško cerkev je prestopil na Sv. Gori pri Gorici protestantovsko-puristanski pastor I. A. Knafflitsch. Zapustil je svojo bogato službo in se iz hrepenja po resnici oklenil katoliške cerkve. V času, ko suhe veje odpa-

dajo od debela katoliške cerkve, poganjajo nove čvrste mladike s tem večjo močjo.

Iz Brežic. Pri dopolnilnih volitvah v osebno-dohodninsko cenilno komisijo so zmagali pri vseh treh skupinah združeni Slovenci.

Železnica Postojna-Štajel. Med Postojno in Razdrtem bo stacija Gorice. Pri Razdrtem, kjer bo seveda tudi stacija, bo približno 1400 metrov dolg predor proti Senožečam. Senožeče dobe v bližini farne cerkve stacijo. Iz Senožeč bo tekla progla proti Gaberku, kjer bo tudi manjši predor. Blizu cesarske hiše bo postajališče Dolenjavo. Potem bo tekla bodoča progla po senodolski gmajni proti Štajelu.

Dobrna rešena. Iz Dobrne poročajo: Zandar Jožef Schober je zapustil Dobrno. To je tretji in zadnji izmed onih, proti katerim je vodila Dobrna boj na življenje in smrt. Prvi je šel Friderik Wressnig, za njim stražmojster J. Konrad Klobasa in sedaj še Jožef Schober. — »Vahtarca« in »Štajerc« bosta gotovo točila grenke solze in še morebiti tudi na Dobrni kedo, Dobrna pa je zadihala ložje. Vsem trem srečno pot!

Dr. Šusteršičeva konferenca z ministrskim predsednikom. Z Dunaja se poroča: Dr. Šusteršič je imel daljšo konferenco z ministrskim predsednikom baronom Beckom in so pri tej priliki razmotrivali tudi razne za kranjsko deželo važne zadeve. Ministrski predsednik se osebno zavzame za to, da se vprašanje uimskih podpor hitro in ugodno reši. Z gradbo belokranjske železnice se bo čimpreje začelo. Vprašanje ljubljanske obrtne šole je v dobrem tiru. Zahteva pomaknitja Ljubljane v drugi razred aktivitetnih doklad je sedaj pri osrednji statistični komisiji, da natančno izgotovi obseg, odnosno efekt te odredbe, ki je pa še ni pričakovati. Vendar je tudi ta zadeva v dobrem tiru.

Občinski odbor občine Šmihel-Stopiče je soglasno sklenil v svoji seji dne 17. decembra da izreče zahvalo in odkrito priznanje ministrskemu predsedniku baronu Becku in železniškemu ministru dr. Derschatti za njihovo trud za gradbo belokranjske železnice. Hkrati izreka občinski odbor zaupnico državnima poslancema dr. Šusteršiču in Šukletju in toplo zahvalo za njihovo trud v tej zadevi.

Kmečka zveza za ljubljansko okolico najodločneje protestira proti liberalni obstrukciji zoper volivno reformo, ki ima ost izključno le proti opravičeni nadvladi kmeta v deželi in pozivlje ves kmečki stan v deželi, da pri prihodnjih deželnozbornskih volitvah kakor en mož nastopi zoper ljudstvu sovražno in nazadnjaško liberalno stranko.

Državne podpore. Z Dunaja se nam poroča: Deželna vlada kranjska je dne 14. decembra doposlala na Dunaj poročila in nasvete glede na državno podporo vsled toče, povodnji in drugih nezdog. Značilno za razmere je, da je deželna vlada n. pr. za postojnski okraj nasvetovala 8000 K več, nego pa okr. glavarstvo. Vladi sami se zdi, da so gospodje pri glavarstvu fiskalisti. Poslanci so storili v tem oziru vse, kar so mogli. Hrib se omaje in hrast, a ne glava brezčutnega moža... Glede pomanjkanja sena pa do danes, 23. decembra, ni še nobenega poročila na Dunaj. Pomnim, da so že davno seno delili v sežanskem okraju in da je primorsko namestništvo samo za goriško okolico nasvetovalo 60.000 kron podpore v nakup sena. In pri nas? Kranjci smo vedno zadnji pri podporah, ker nas preveč ljubijo gospodje pri politični upravi. Ko bi si sami, ne pa orožniki ogledovali bedo v kmečkih kočah in prazne jasli v hlevih, morda bi s časom otajala njih ledena srca. Pokojni naš tovariš Primož je dobro označil sistem, ki nas tepe brez biča.

Štrajk pri Lloyd v Trstu se nadaljuje. 24. dec. je stražilo Lloydov arzenal 100 policajev, da ščitijo slovenske delavce, ki hodijo na delo. Teh stavkokazov je 319. Nemirov ni bilo nobenih, med Lloydovim ravnateljem Frankfurterjem in socialno-demokratskima poslancema Oliva in Pittoni se vrše zaupna pogajanja. Splošna sodba je, da je ta štrajk bil zelo nepremišljen.

Davek na sladkor se znižaja. Poslanska zbornica je z vsemi glasovi sprejela predlog, vlado pozvati, da zniža davek na sladkor. Stvar se sedaj razpravlja v proračunskem odseku, kjer je poslanec dr. Korošec v imenu zastopnikov »Slov kmečke zveze« zahteval od finančnega ministra, da dovoli čem večje znižanje. Večina zbornice bo najbrže za znižanje 8 kron pri meterskem stotu. Tudi naši državnoborski poslanci so nastopili soglasno za to, da se davek na sladkor zniža.

Za zadružni tečaj v Mariboru, ki se začne dne 7. januarja, se je oglasilo nad 50 udeležencev iz celega Spodnjega Štajerskega.

Teharje. Nova župnijska cerkev na Teharjih pri Celju je gotova. Kvaterno nedeljo, dne 22. decembra ob 10. dopoldne so jo gosp. opat iz Celja blagoslovil. Cerkev je 41 metrov dolga, 14 metrov široka in 15 metrov visoka. Zidati jo je začel vrli stavbeni mojster Valentin Scagnetti iz Krškega dne 6 aprila 1906.

Slovenci v Ameriki. Umril je v Johnstownu Pa. v Ameriki Josip Gačnik. Zapušča ženo in osem nepreskrbljenih otrok. V Bronhtonu Pa. je umrl Jakob Ahlin, doma iz Lopa nad Škofjo Loko. Istotam je umrl Fran Vehar, doma iz Poljan nad Škofjo Loko. — Slovenci v Aurori Minn. v Ameriki so si postavili krasno novo cerkev in pokopališče. Trgovina v tem mestu je izključno v slovenskih rokah. — V Clevelandu je Slovenec Miha Kozak pri neki gostiji zabodel Ivana Hribovca, ki je težko ranjen. — V Ameriki se je v Pioneer rudniku ponesrečil rojak Janez Žitnik. Plast rude mu je zadla na hrbet in ga nevarno ranila. — Iz Clevelanda v Ameriki poročajo: Smrtonovarno ranjen leži gostilničar Lewis Kraučar v bolnici. Neki pijanec ga je zabodel, ker mu ni hotel dati pijače. Kraučar je zaboden v hrbet in v lice. Eno uro pozneje so zaprli policaji Kranjca Mike Hafnerja, ker je na sumu, da je on gostilničarja ranil.

Opozarjamo svoje bravce, da prične izhajati v Trstu s 1. januarjem 1908 nov slovenski tednik »Zarja«. Izhajal bo ob sobotah. Vsaki drugi teden bo imel poučno-zabavno ilustrirano prilogo »Družinski Prijatelj«. Naročnina za »Zarjo« s prilogo vred znaša letoletno 6 K. Uredništvo in upravnništvo je v Trstu, via dei Fabbri 2.

Umril je 27. dec. popoldne v Št. Jakobu ob Savi tamošnji gospod župnik č. g. Ivan Sakser, rojen dne 12. aprila 1857 v Ljubljani. V mašnika posvečen leta 1879 je služboval pokojnik kot kapelan v Predosljah pri Kranju, v Krizih pri Trziču, v Trebnjem, bil beneficijant na Goričici pri Domžalah ter župnik v Hotedršici in zadnje tri leta v Št. Jakobu ob Savi. Pred kratkim časom je obolel za vnetjem sapnika, da je moral opustiti pokuk v šoli ter govore v cerkvi, vendar se mu je stanje zadnje dni toliko zboljšalo, da je bilo upati, da popolnoma okreva, kar ga je včeraj popoldne zadušilo. Pogreb je bil v ponedeljek dopoldne ob 9. uri. R. I. P.!

Dva shoda na Vipavskem prireditelj »Kmečka zveza« za sodni okraj vipavski in sicer v nedeljo dne 5. januarja ob 3. uri popoldne v Budanjah, na sv. Treh Kraljev dan, dne 6. januarja ob 3. popoldne pa v Vipavi v dvorani g. Prhavca v Tabru. Na obeh shodih bode poročal državni poslanec dr. Ignacij Žitnik. Na shoda so vabljeni volivci.

Pozor na zavarovanje! V zadnjem »Domoljubu« opozarjal je opazovatelj iz Gorenjske prav umestno, da se je treba bati navala tujih zavarovalnic in je priporočal domačo zavarovalnico. — Prav tako, kakor je ondi zapisano, se godi tudi pri nas na Notranjskem. Posebej moram pa še Vaše bralce opozarjati na sledeče slučaje: Neka tuja zavarovalnica, ki se hvali z dvema prostima letoma, stavi zanjke na način, da pošilja začetkom prostega leta svojim zavarovancem modro polo z naročilom, naj jo dotičnik podpiše v znamenje, da je vzel na znanje prosta leta in jej vrne polo. Zavarovanec, nevedeč branju in še manj zavarovanskim poslom, podpiše ali pusti podpisati in vrne. Po preteku dveh let pa nastopi zavarovalnica s trditvijo, da je dotičnik pri njej zavarovan in se sklicuje na pristni podpis. Prav ista zavarovalnica pa pridržuje, kadar plača škodo, gotov znesek z opombo, da bo ostali znesek izplačala, kadar bo nova zgradba končana. Ko pa pride zgraditelj po denar, se mu pove, da je znesek vplačan za bodočo zavarovalnino, in to na zapoved stranke same. Tako se nastavlja zanjke. — Banka »Slavija« pa razpošilja prav v zadnjem času letake, v katerih graja in sumiči našo »domačo zavarovalnico« ter nastavlja nebrot številke, iz katerih hoče dokazati svojo veljavo ter obeta 15 odstotkov odpusta, ako se kdo zavaruje pri nji za 20 let. Ako bi bil zakon o nepoštenem tekmovanju v obrti že pravomočen, bi zapadel pisec letaka prav gotovo kazni. Zato za zdaj opozarjamo občinstvo, da je banka »Slavija« pričela svoje delovanje že leta 1869. in sicer na ta način, da je vložila ustanovnega zaklada 50.000 kron, da je torej čisto naravno, ako njene številke več kažejo, kakor one naše »Vzajemne zavarovalnice«. Osobito, ako se pomisli, kako se je poslovalo v letih, ko pravice zavarovanih še niso bile na jasnem in se je odškodovanje plačevalo po jednostranski volji. Sicer pa številke obsegajo tudi življenjsko zavarovanje, katero nima v pričujočem slučaju nikake veljave. Čudom se je čuditi, kako tista banka »Slavija«, katera je nastopila na Koroškem v krog onih zavarovalnic, ki so povzdignile zavarovanje za 50 % in ki vzdiguje na celi progi zavarovalne premije, zdaj kar naenkrat obeta 15 % popusta. Pa tudi zavarovanja na 20 let ne bode zdaj še nobena zavarovalnica pomudila, kajti v tem dolgem času premeni se večkrat posestno stanje stavbišč. Ali niso to tudi nastavljene zanjke? So, so! Torej, pozor pri zavarovanju! — Opazovalec iz Notranjskega.

Iz ljubljanske okolice.

Ij Dol pri Ljubljani. Kje je ovira, da se ne prične že enkrat z regulacijo Bistrice? Koliko škode dela le potuhnena voda, vedo seveda najbolj ubogi posestniki, ki imajo svoje travnike in njive ob njenih bregovih. Najbolj prizadeti so ob vsaki povodnji Ihanci, Dolci in Beričevci. Sliši se nekaj, da je od strani vlade že vse pripravljeno ter dovoljen prispevek 60 odstotkov, ostalo naj bi pa prevzeli dežela in interesentje. Po naših skromnih mislih bi se bilo z delom že lahko pričelo ter zabranilo veliko škode, ker le preteklo jesen je bila menda štirikrat huda povodenj. Čemu ima dežela svoj odbor? Take stvari bi se vendar lahko lotil iz lastne moči, deželni odbor bi gotovo celo akcijo potrdil. Saj so se velike svote že izdajale od deželnega odbora za manj potrebne stvari, kot je ta regulacija. Seveda, če si ogledamo deželni odbor od blizu, potem se ne bomo čudili, da je tako! Kaj hoče edini prijatelj kmetov, Povše, nasproti liberalni večini? Vzemimo pa slučaj, da tudi prihodnji deželni zbor ne bo delal drugače, kakor z »zvonci« in »renami«, ali naj

ubogi kmet trpi škodo zavoljo bedarij »dičnih« liberalnih poslancev? Ogorčeno ljudstvo bo enkrat temeljito obračunalo s takimi svojimi »zastopniki«, ki se tako cinično ustavljajo razširjenju ljudskih pravic in s tem tudi ljudskemu blagru. Nepojmljivo je pri vsem tem le, kako se more dobiti še kak kmet, ki trobi v rog propadle in hinavske liberalne stranke, prebira lažnjivega kljukca, ki sliši na ime »Narod« ter tako pljuje takorekoč v lastno skledo! Če pustimo na strani verski moment ter načela, ki poštenjaku nikdar ne dovolijo vstopa v liberalni tabor, že sama gospodarska korist mora odpreti treznemu opazovalcu oči, da spozna, kdo je njegov prijatelj. Stranka, ki res deluje za ljudstvo, ki so ji ljudske koristi res njen program, je v deželi le — »Slovenska Ljudska Stranka«. Kdor tej stranki pomore do popolne veljave v prihodnjem deželnem zboru, ta dela za ljudstvo. Če bo tudi v deželnem odboru imela enkrat ta stranka zanesljivo večino, potem tudi take nujne zadeve, kakor regulacija Bistrice, ne bodo čakale leta in leta rešitve.

Gorenjske novice. Iz kranjskega okraja.

g Cofišče v najemu. Gostilno na Šmarjetni gori pri Kranju bo z novim letom dal gospod Cof v najem. Želim, da dobi gospod Cof sebi vrednega namestnika. Prav želeli je, da sprejme kak reelen gostilničar, ki bo mogel stalno gori prebivati. Ni se mu treba bati, da bi moral biti sam.

g Hranilnica in posojilnica v Kranju se kaj živahno razvija. Komaj poldrugi mesec deluje, pa izkazuje že 150.000 kron prometa. Strah torej, da posojilnica ne bo šla, je bil kaj nespameten. Ljudje se je čim dalje bolj oklepajo. Prav imajo! Svoji k svojim; čemu bi pa nosili liberalcem težko prislužene groše.

g Uradne dneve ima sicer hranilnica vsak ponedeljek in petek, da bo pa ob novem letu vsem mogla ustreči, se bo pa izjemoma uradovalo četrtek, petek in soboto po novem letu.

g V načelstvu hranilnice so gg. R. Marencič, A. Koblar, J. Kunčer, T. Pavšlar, K. Windischer in V. Sitar; v nadzorstvu pa gg. A. Dokler, F. Hlebš, A. Likozar, M. Mayr in J. Ručigaj.

g Slovo od tekočega leta bo vzel društvo »Kranj« s sijajnim Silvestrovim večerom. Vabimo člane in prijatelje društva, da si za malo ceno pripravijo veliko veselja.

g Kmečka zveza» je razposlala svojim zaupnikom po posameznih krajih nabiralne pole za društvene člane. Treba je ob novem letu pobrati članarino od starih družtvenikov in nabrati kolikor mogoče veliko novih članov. Naj bi ne bilo zavednega kmeta v okraju, ki bi ne pristopil kot član k »Kmečki zvezi«. — Namen »Kmečke zveze« je, potegovati se za politiške pravice in gospodarsko blagostanje kmečkega stanu, vzbujati in razširjevati med kmeti zavest in gojiti ljubezen do naše lepe domovine. Zato pa želi prirejati po posameznih krajih shode, da poučuje ude o njihovih pravicah, da razkriva rane kmečkega stanu in pobija vse, kar bi utegnilo škodovati kmečkemu stanu. Gledati ima na to, da se tudi gospodarsko okrepi in organizira v okraju kmečki stan, in da širi izobrazbo med svojimi člani. — Član »Kmečke zveze« more postati vsak kmetovalec, njih polnoletni sinovi in sploh vsak, ki je prijatelj kmečkega stanu. Članarina znaša 50 vinarjev na leto. Poglej-

mo vzgledu drugod, po drugih deželah, kako močne organizacije imajo tam kmetje. Na Nižjem Avstrijskem šteje »Kmečka zveza« že nad 30 tisoč članov. Veliko močnejše so zveze kmetov na Nemškem. Na Bavarskem šteje »Kmečka zveza« do 100 tisoč članov, na Badenskem nad 60.000. Potem ni čuda, da se vlade marsikdaj ozirajo na želje kmečkega stanu, ker tvori tako močno zvezo, trdno organizacijo. Posnemajmo kmete po drugih deželah! Na delo, na agitacijo torej za »Kmečko zvezo«! In da bo vspeh tem večji in lepši, določimo si vsi en dan za to, in ta dan bodi nedelja po novem letu, ko gremo okrog sosedov, od hiše do hiše in nabiramo udov naši »Kmečki zvezi«. Naj nam ne bo to delo težavno, lajša naj nam je zavest, da s tem delamo za telesni in duševni blagor našega sobrata kmeta!

Iz kamniškega okraja.

g Lov v mengiški občini je c. kr. okrajno glavarstvo v Kamniku oddalo za pet let naprej dosedanjemu najemniku, kriškemu grajščaku gospodu baronu Apfaltrern, dasi je

Svedski kralj Gustav V.

občinski odbor dvakrat sklenil, naj gre na dražbo. Da bi bila ta odredba v korist kmetijstvu in v blagor občanom, se pač ne more trditi. Zato upamo, da bo c. kr. vlada v Ljubljani hitro in ugodno rešila pritožbo občinskega odbora in s tem popravila krivico, ki občini preti z omenjeno odredbo okrajnega glavarstva.

g Suhadolc. — Tiranstvo alkohola. Dne 13. decembra so dobili mrtvega Miho Pavliča iz Gore pri Komendi. Znani Pavlič je bil velik prijatelj alkohola. Dne 11. decembra je pozno v noč popival, tako da je domov grede na neki njiivi ob okrajni cesti končal svoje življenje.

Iz Mengša. Izvrstno napreduje naša hranilnica. V letu 1907. ima precej nad pol milijona prometa. Ako se bo tako spretno vodila, kot dosedaj, upamo, da doseže v malih letih en milijon. — Tudi »Čebelica« se dobro giblje. V letu 1907. ima prometa blizu 8.000 K. To ni mala svota. Vidi se, da je »Čebelica« bila prav potrebna. Le tako naprej! Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača. — »Čebelica« si je v zadnjem času nabavila 50 jeklenih domačih hranilnikov (»šparovčkov«). Kdor ima vloženi v »Čebelici« 5 K, dobi »šparovček« popolnoma brezplačno. Sedaj pa le pridno po »šparovčke«! — Hvaležni moramo biti našemu poslancu dr. Kreku, ki

je izposloval pri poljedelskem ministrstvu podporo 1500 K naši mlekarji. Mlekarja bo v kratkem popolnoma brez dolga. — Odbor mlekarjske zadruge je v svoji zadnji seji sklenil kupovati mleko po tolšči in sicer liter po 10, 11, 12 in 14 vinarjev. — Udje, oddajte svoje mlieko v mlekarjo, ne verjemite kakim lažnjivim govoricam. Le v edinosti je moč in napredek! — V nedeljo, dne 15. decembra popoldne je bilo predavanje v Loki pri Urbanovcu. Govoril je predsednik izobraževalnega društva o mlekarstvu. — Čujemo, da priredi k. s. izobraževalno in podporno društvo meseca januarja jako lepo igro: »Sv. Ciril, mučenik«. Kdaj se bo ta igra uprizorila, že še sporočimo. — Zelo važno. Slavni škof Ketteler je rekel: »Razširjati dobro berilo, je apostolsko delo«. Zato tem potom pozivljamo vse somišljenike, da sedaj ob novem letu prav pridno širijo »Domoljuba« in »Bogoljuba« ter pridobivajo novih naročnikov. Naročnina se odda v kaplaniji. Torej na delo apostolsko!

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Izpod Grintovca. »Gorenjec« z dne 14. decembra t. l. hoče z dopisom iz Cerkelj zmešati sled, kakor da bi prvi dopis ne bil iz Cerkelj. Surovo napada naše občespoštovane može in vsled osebnega nasprotstva udari tudi po svojih dveh somišljenikih takole: »Za klerikalno stranko se zelo trudi tudi gladkoobriti Pogačarjev Janče iz Poženika, menda zato, ker je podedoval po rajnkem stricu, gospodu kanoniku Martinu Pogačarju. Copatični fant, ki goni v mlekarji stroje, da si prisluži vsakdanji kruh, se silno fruhti za izvolitev klerikalnih mož. Ta lačni revež nima kaj jesti, pa misli, da se bo nasitil s klerikalno politiko.« Oče Babič iz Zgornjega Bernika se po »Gorenjcu« zelo hvali in »Gorenjec« ga nam ponuja za župana. Laž je v »Gorenjcu«, da bi Pogačarjev Janče in gospod Boljka agitirala, ker sta pristaša liberalne stranke. Osebni napad v »Gorenjcu« je pa plačilo za njih delo, kar sta storila za liberalno stranko. Zapomnita naj si to, da liberalci štejejo za svoje prave pristaše samo tiste, ki imajo kaj pod palcem. Očeta Babiča popisuje »Gorenjec« kot neustrašnega moža, ki ni kot cerkvena miš (tako imenuje namreč »Gorenjec« cerkvenike in cerkvene ključarje) tih vsakemu klerikalnemu mogočecu. Pst! Oče Babič je cerkveni ključar na Zgornjem Berniku, po »Gorenjcu« tedaj cerkvena miš, katerega pa nihče nič ne vpraša. Oče Babič delj klofute, pravi »Gorenjec«, kdor jih zasluži, pozabil je pa povedati, da jih tudi dobi, kadar jih išče. Oče Babič! Bodite tiho in ne hodite po stopinjah svojega neizkušnega sina; ako ne, se bomo še z vami pečali. »Kogar »Gorenjec« hvali, nam ključaril ne bo, pravijo Berničanje. — Kdo dela prepir v Cerkljah? Vavknova hiša je bila še pred desetimi leti v zelo dobrem imenu. Pohajali so to gostilno domači ljudje brez izjeme in bili smo velikokrat v prijateljski družbi v tej hiši. Ostalo je to dobro razmerje, dokler je živel blagega spomina rajnik g. Vavken, cerkljanski nadučitelj in župan. V Vavknovo hišo se je pa priženil nekaj let po smrti g. Vavkna mlad, neizkušen učitelj Lapajne. Ta učitelj pa ni kazal tistih lepih lastnosti rajnkega gospodarja. V svoji častihlepnosti je kmalu spravil vse nekdanje goste od hiše in pred letom so prenehali z gostilno. Toda Lapajne pa ni bil z nesrečo ene hiše zadovoljen. Razdor hoče napraviti po celi župniji. Vsedli so se mu nekateri na limanice za njegovo razdiralno de-

lo in napravo prepira v fari. Ustanovil je v zvezi z Babičevim fantkom pred dobrim letom takoimenovano liberalno mlekarjo v upanju, da napravijo razpor med ljudmi, ki je do takrat skoraj popolnoma izginil iz fare. Spoznali so, da je mlekarja prepotrebna za našega kmeta, med tem ko so leta 1904 zabavljali proti hranilnici in posojilnici, ki je bila v propadu in nagovarjali odbornike, naj je ne rešujejo. Surovo so napadali tedanjega gospoda kaplana Kosa in sedanjega gospoda kaplana Beštra, ki sta se resno trudila, da bi jo rešila in s tem veliko posestnikom otela premoženje. Takrat je bila posojilnica nepotrebna, duhovnik, ki se peča s posojilnicami, je bil hudodelec. Ker so videli liberalci, da duhovniki ljudem dobro hočejo in da jim ljudje zaupajo, niso mogli tega trpeti in hajd, naredimo mlekarjo, pa bomo naredili prepir. Dobro je liberalnim mladičem sedel na limanice Matevž Kern, Hribarjev svak in posestnik v Cerkljah. On je dobro vedel, da je tedanji odbor hranilnice in posojilnice imel v načrtu ustanovitev mlekarne v Cerkljah, toda zvezal se je z liberalnimi fantiči, vstopil v odbor liberalne mlekarne in tako napeljeval

Svedska kraljica Viktorija.

vodo na liberalni mlin. Ako je njemu prav, nam je tudi. Toda pomisli naj, od koga živi kot trgovec in gostilničar!

g Iz Rateč. Pri nas je umrl jako spoštovan mož delavec Janez Rožič. Jako je skrbel za svoje otroke in ženo. Delal je v rudniku v Rajbeljnu na Koroškem. Pokopali so ga dne 21. decembra. Naj v miru počiva!

g Nesreča — obenem kazen. Iz bleškega kota se nam piše: O nesreči na bleškem jezeru dne 8. t. m. se nam še poroča: Nasledki so bili pri enem ponesrečencu zelo občutni. Ko so ga pripeljali domov, se ni več zavedel. Par dni se mu je bledlo in vedno je povpraševal, če je tovariš še v vodi. Zdaj je izven nevarnosti. Pomilovanja vreden je vsakdo, kogar zadene podobna nesreča, a najstrožje mora tudi vsakdo obsojati tako obnašanje, s kakoršnim sta se ponesrečenca postavljala prav pred nesrečo. Govori se, da sta prišla na jezero z namenom, da bi nagajala Marjini družbi. Mogoče je tudi to. Resnično pa je, da sta z raznimi žaljivimi priimki obkladala one dekleta, ki sta jih srečala na jezeru, ko so se vozile proti Mlinemu. Norčevala sta se iz družbe in jo zasramovala tudi s tem, da je eden v čolnu držal veslo po koncu, češ, da ima tudi zastavo, kakor device. Kakor hitro sta pa vsled svoje predrznosti začutila mokroto okrog svojih ušes, spremenila sta takoj svoje mnenje o devištvu in sta na ves glas klicala na pomoč Devico vseh devic. Nikomur ne privoščimo nesreče, a nekaj moramo

pripomniti: Napadati mirne ljudi in celo ženske na vodi iz čolna v čoln, oponašati jih, ako imajo seboj družbeno zastavo, ali je to junaštvo primerno uradnikom c. kr. državne železnice? Če bi se lotila moških, bi jima ti gotovo ne ostali ničesar dolžni, povrnili bi jima po gorenjski navadi. V prihodnje naj kažeta vsaj toliko dostojnosti, da bodeta mirne ljudi v miru pustila. Jezero je bilo čisto mirno in tistim, ki imajo strah pred njim, povemo, da je popolnoma nemogoče, da bi se kdo ponesrečil. Kako sta se onadva s čolnom prevrnila, je res čudno.

g Iz Žabnice. 200 kron deželne podpore je dobilo naše gasilno društvo. Poletni si začne graditi gasilni dom. Prostor je že kupljen in gradivo se dovažja. — Mlekarski štrajk imamo. Vendar je pa pretežna večina posestnikov voljna, oddajati mleko po 12 vinarjev v loško mlekarno, ki je odslej po tej ceni tudi plačuje. Zato štrajk najbrže kmalu preneha. Dozdaj se je mleko plačevalo po 10 vinarjev. — Pred par tedni je vol odtrgal z vrvjo, za katero je bil privezan, nekemu možu tu prst na roki. — »Domoljubovcem«: srečno novo leto!

Dr. Alfred Ebenhoch
poljedelski minister.

Notranjske novice.

Od Pivke.

n V Št. Petru na Krasu so se na poziv županstva odkupili od novoletnih voščil tamonjni rodoljubi s tem, da so darovali za občinske reveže približno 30 K. Revežem je ta svotica zelo prav prišla, da so imeli bolj ve-sele božične praznike.

n Kaj bo, kaj bo! Pravijo, da je izstopil iz odbora hranilnice in posojilnice v Št. Petru nadučitelj Mihael Kalan. Vzrok odstopa pove sam. Pravi, da je delal v prospeh posojilnice celih enajst let, da pa spoznava sedaj, da je le — za peto kolo.

n Postajenačelnik g. Fr. Šusteršič gre za postajenačelnika v Ljubljano. Gospodu prav iz srca čestitamo. Priznati pa moramo, da nam je po njem prav žal. Bil je kot uradnik sicer strog in natančen, vendar ljubezniv, do drugih ljudi vselej prijazen in postrežljiv.

Postojnske novice.

n Novi most čez Pivko pri vходу v jamo je že dogotovljen. V soboto popoldne je šel prvi voz čezenj. Peljali so se na niem podjetnik, okrajni inženir, Dekleva in župan Piki. Samo enega smo že pogrešali, namreč Arkota. Kaj neki to pomeni? Pa že najbrže sam ve, da sta on in njegov »Notranjec« ta most in to cesto delala samo pred volitvami in pa še takrat na papirju.

Vodo preskušamo sedaj v Postojni, kar se da. Nekí mladi gospod se že mudi tukaj dalje časa. Samo čudno je pa vendar to. Ena preizkuševalnica zavrže eno vodo kot nepit-

no, druga jo pa potrđi kot zdravo. Pa dajo to zadnjo preizkusiti, pa zopet drugod pravijo, da ni za rabo. Arko pa pravi, da je vsaka dobra. Tu imaš, pa se zanesi na koga! Najbrže je Arko pogodil pravo, ker zanj je res vse dobro.

n Radovedni smo na to-le: Ali bo res vsa občina plačevala policaja, ker se raznašajo take govorice? Ali bo res vsa občina plačevala električne luči, kar jih je ob cesti? Govori se, da se je tako sklenilo pri zadnji občinski seji. Naj vendar »Notranjec« to ljudem pove, da bodo videli, kakšno skrb ima zanje postojnska liberalna gospoda.

n Izobraževalno društvo lepo napreduje. Dosedaj je bilo vsako nedeljo poučno predavanje. Knjige naraščajo, da je veselje in udje jih radi prebirajo. V nedeljo popoldne so igrali mladeniči igro »Křčmar pri zvitem rogu«. Mladeniči so pokazali s svojim prvim nastopom, da so zmožni predstavljati tudi kaj težjega!

n Ogenj je nastal v ponedeljek v Klemenčičevi hiši. Vnela se je krma v podstrešju.

lagi plačilne knjižice. Prvič se bo izplačeval meseca aprila 1908. Ta nova naprava bo za čipkarice velikega pomena, ker se bo dobiček stekal v njihove žepe in ne, kakor doslej, v žepe čipkarskih trgovcev. Zato naj vse čipkarice svoje izdelke oddajajo le čipkarskim šolam, ki bodo lepo izdelane čipke vedno rade sprejemale ter jih takoj in po najvišjih cenah plačevale.

n Iz Logatca. Alkohol mori, trpinči, dela skrb in strah, stroške in še veliko žalosti. Dne 7. vinotoka je padel Jakob Korenčan s stopnjic pri hlevu posestnika Petrovčiča in si je nogo zlomil. Bil je v bolnišnici dva meseca in pol. — Dne 3. listopada zjutraj ob 3. uri bi bila kmalu zgorela tovarna, žaga in gotovo še veliko družega, ako ne bi o pravem času zapazili cgenj in ga pogasili. — Dne 28. novembra je umrl Blaž Semrov, obč. sluga v Klobučarjevem hlevu. — Dne 21. decembra je umrl Jakob Bajc, hlapec v mesarjevem hlevu F. K.

Na zamrznjenem Osojskem jezeru.

A bilo je takoj dovolj ljudi pri rokah, ki so ogenj udušili.

n Smrt vsled tifusa. V petek popoldne je bila tukaj pokopana Marija Kobe iz Unca. Zdravniki in tudi sestre v bolnišnici so izjavile, da še niso videle takega bolnika, kot je bila imenovana Marija Kobe. Imela je kake tri mesece tifus. V tej bolezni pa so se ji napravile po telesu velike rane, katere so se vedno večale. Meso je začelo odpadati in že so se ji videle kosti. Trpela je silne bolečine, toda vedno je bila udana v voljo božjo in je v najhujših bolečinah mnogo molila. Njena bolezen je bilo pravo mučeništvo. Upamo, da je že prejela svoje plačilo za svojo udanost in pobožnost. To je bila sedaj edina bolnica, ki je imela tifus. Sedaj je bolnišnica popolnoma prazna bolnikov.

n Iz Postojne se nam poroča, da se je advokatu dr. Piklu omračil duh.

Iz raznih krajev Notranjske.

n Važno za čipkarice. C. kr. osrednji čipkarski tečaj na Dunaju je sporočil vsem svojim čipkarskim šolam, da bodo po novem letu tudi čipkarice deležne dobička, ki ga napravijo čipkarske šole s prodajo čipk. Čisti dohodek se bo razdelil koncem vsakega četrtertletja na pod-

Dolenjske novice.

Iz Zagorja.

d Naša cerkev je dobila pred Božičem nova, utrjena tla. Stebre so zalili 2 metra in 30 cm globoko z betonom, tudi po vsej cerkvi so izkopali prejšnjo mehko zemljo in jo napolnili s peskom. Čez vse je prišel tlak, deloma nov, iz cementnih plošč. Prezbiterij so potlakali z lepimi šamotnimi ploščami. Upajmo, da se zanaprej ne bo zemlja več vzdigovala in prašila, kakor se je godilo doslej. Spomladi napravijo trotoar (tlak) tudi okoli cerkve, kar bo zaradi snage in lepote gotovo umestno.

d Velik strah se je bil napravil v cerkvi zadnje adventno nedeljo. Ravno med povzdigovanjem pri deseti maši, ko je bilo vse tiho, je padel od stropa s precejšnjim pokom kos ometa, ki je ranil nekega mladeniča na glavi do krvi. Takoj je završalo po vsi cerkvi, vse je bežalo venkaj. Ljudje so se prestrašili, ker se je nekaj podobnega zgodilo pred leti že dvakrat: pred petimi leti potres, tudi med mašo in še prej,

ko se je bil sprožil na odru nek kamen. Hvala Bogu, da niso nikogar pohodili. Nekaj zavestnejših se je ozrlo na strop in so videali, da ni nič hudega in so ostali v cerkvi. — Gospod župnik so poklicali iz rudnika komisijo in ta se je prepričala po natančni preizkušnji, da se za strop in zlasti za kupolo ni bati — kakor so bili nekateri zavpili — pač pa so gospodje rekli, da se lahko okruši še kaj ometa, zato so dotični prostor v cerkvi zagradili. Spomladi bo treba dotični omet odkrušiti in vnovič z betonom zaliti.

d V Zagorju sta se imela dva fanta, K. in L., tako rada — skupaj sta stanovala in skupaj sta bila menda pri vojakih — da sta se v neki gostilni toliko časa klala z noži, da sta oba obležala. Ko sta prišla k sebi, sta napravila drugo izdajo te lepe umetnosti. Razume se, da jima je nabrusila kline pijača, ki sta jo pila, kakor pravijo »za potrebo!« Vsa iz gostilne sta menda »po nesreči« zašla v drugo gostilno. In pa hudoben jezik tretjega fanta je bil tudi zraven.

Iz litijskega okraja.

d Šmartno pri Litiji. Žalostne smrti je umrl v Veliki Kostrevnici št. 4 kočar Bernard Kviti. Bolehal je že dalj časa, a zraven tega tudi pridno žganje pil, dokler se revežu ni zmešalo, da je šel v bližnji gozd in se je tam na drevo obesil. — Deželni odbor je tukajšnjemu gasilnemu društvu dal podpore 100 kron.

Litija. Za stalno je vstopil v pokoj g. Anton Klein. — Umrl je g. Anton Recher, po domače Slančev strijc, iz znane veleposelstniške rodovine Slančeve. — Na sv. Štefana dan so imeli pri Oblaku šolski otroci veselico, kjer so igrali znano igro »Palčki«.

d V Polšniku je postala učiteljica in voditeljica na tukajšnji šoli gospica Marija Habč.

d Nova cesta Sv. Križ-Čatež. Dolgo zaželjeno cesto, za katero smo se potegovali domala dvajset let, imamo. Klanci pod Čatežom so bili taki, da je groza; na 4 do 5 metrov so imeli 1 meter strmine. Koikor več smo prej trpeli, toliko bolj veselimo smo nove ceste. Od Sv. Križa na Čatež prideš sedaj skoro po ravnem. Letos je meseca maja podjetnik gosp. Lončarič poslal prve delavce sem in novembra so cesto izročili javnemu prometu. Dasi je bil svet deloma skrajno neugoden, je vstrajnost g. Lončariča premagala vse ovire in 4300 metrov dolga cesta je gotova. Žalibog, da pri tem delu kmetje trpe občutno škodo; deloma s tem, da se je svet zelo nizko cenil, deloma, da jim je naredilo kamene škode, ker se je spuščalo po gozdu. Upamo, da se bo tu postopalo pravično in se kmetom povrnila narejena škoda. Na okrajni cestni odbor v Litiji pa stavimo to-le opravičeno prošnjo: Dasi je cesta prometu odprta, je vendar za mnoge ljudi čisto nerabna, kajti v občini Moravče ležeči del je posut s tako ostrim in debelim kamenjem, da je čisto nemogoče z govejo živino po tem delu voziti. Če bo cestni odbor pustil cesto v tem stanu, tedaj se ne bo niti v enem letu utrla, kajti kamene se

pod kolesi vrta in cesti se še nič ne pozna, da je v rabi. Okrajni cestni odbor naj torej ta del ceste posuje z drobnejšim in mehkejšim materijalom. To ne bo le ljudem v korist in cesta je gotovo zaradi ljudi, ampak tudi cesta sama na sebi bo bolj trpežna. Dobro jo je pogodil okrajni cestni odbor trebanjski, ki je klance pod čateško cerkvijo preložil in cesto razširil.

d Z Vač pri Litiji. C. kr. kot trgovsko sodišče v Ljubljani je dne 11. decembra 1907. vpisalo v združnem registru tvrdko »Ljudska hranilnica in posojilnica na Vačah«, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, in pa ude njenega prvega načelnika in sicer: Tit Strmljan, posestnik na Maškovcu, načelnik; Anton Mrva, župan na Vačah, njega namestnik; Janez Obreza, župan v Kandršah, odbornik; Jože Strmljan, posestnik v Gori, odbornik; Janez Bistan, posestnik na Vačah, odbornik; Martin Planinšek, posestnik na Konju, odbornik. V odboru so sami ugledni možje, pristaši Slovenske Ljudske Stranke. Hranilnica in posojilnica bo poslovala v kaplaniji vsako nedeljo popoldne po krščanskem nauku. Privzeti sta tudi fari Sv. Gora in Hotič. Tudi liberaci so že preje ustanovili hranilnico, katere voditelj je Alojzij Zerjav.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Iz Loškega potoka. Za praznike in novo leto smo pri nas dobili izobrazovalno društvo Tabor. Vlada je pravila potrdila, prostor tudi imamo in pa mož in fantov, navdušenih za tako društvo. V kratkem se skliče ustanovni občni zbor, na katerem se bodo prebrala in pojasnila pravila in obnem se razloži pomen, potreba in korist takega društva. Pridite farani v obilnem številu, saj če človek jasno spozna potrebo in korist kake stvari, se je s tem večjim veseljem in vstrajnostjo oprime. Tako se bo tudi naša fara ponašala z društvom, s katerimi je tako gosto posejana naša lepa slovenska domovina, posebno še Kranjska. V Taboru bomo zvedeli marsikaj koristnega, podučnega, pa včasih se nam bo zabelilo s kako igro in zabavnim popoldnevom.

Iz Vel. Doline. (Smrt.) Ljubljanska škofija je izgubila zopet delavca v vinogradu Gospodovem. Na Veliki Dolini je umrl v nedeljo jutro, dne 22. decembra, prečastiti gospod duhovni svetnik župnik Franc Brulec. Pokojni gospod je bil rojen v Stopičah 24. julija 1843. v mašnika posvečen 1869. Kot kapelan je služboval nekaj mesecev v Dolenji vasi, potem sedem let kot katehet na uršulinskih šolah v Škofiji Loki. In slednjič od leta 1878. kot župnik na Veliki Dolini. Pred njegovim prihodom na Veliko Dolino je bila ondota župna cerkev v razpadu in župnišče je bilo nedostojno za stanovanje duhovnika. Tedanji škof Pogačar je poznal nadarjenega kateheta Brulca in mu dal župnijo Velika Dolina z naročilom, da zida ondi novo župno cerkev. Vse razmere za zidanje nove cerkve so bile skrajno neugodne in ni čuda, da je mnogo duhovnikov zapustilo župnijo, ker so se z bali prevelikih zaprek. Mladi župnik Brulec pa se je zavzel z vso vnemo zidanja nove cerkve in jo tudi srečno dovršil. In danes se ponaša Dolina s prekrasno cerkvijo, ki jo le vsakdo občuduje. Cerkev je v romanskem slogu in vsa notranja oprava, oltarji,

spovednice, križev pot, klopi, vse v istem slogu tvori lepo enoto. Cerkev še ni poslikana. Tudi to je hotel pokojnik še storiti. Da bi dal cerkev lepo umetniško slikati, je hodil v ta namen ogledovat druge znamenito slikane cerkve in je iskal umetnika za svojo cerkev. Lahko se trdi, če bi se cerkev slikala po njegovem okusu, bila bi umetniško slikana. Od navadnih mazačev, ki cerkve neokusno slikajo, ni mogel slišati. Koliko truda je imel pokojni svetnik pri zidanju cerkve, govori jasno skrbno pisana župnijska kronika. Bodi izmed premmogh ovir samo to omenjeno, da so mu cerkev že popopolnoma dodelano zaprli za cela štiri leta, češ, da nista oboka pravilno zidana. Odloka glavarstva in dež. vlade sta se glasila: oboka se imata podreti. Naložili so na oboka 30 centov opeke, pa se nista nič udala. Šele ministstvo je potem ta odloka razveljavilo in cerkev spoznalo za pravilno zidano. Ta štiriletna ovira in skrb je bilo delo njegovih mogočnih nasprotnikov. Sam izvrsten gospodar, je uredil izvrstno gospodarstvo pri vseh cerkvah. Zasadil je nanovo cerkvene vinograde in tako zagotovil cerkvene dohodke. Podružnice vse lepo prenovil. Pokopališče pri sv. Mariji Magdalen, kjer sam počiva sedaj, je uredil po najnovejših predpisih. Župnišče, preje zanemarjeno in pritično, je vzdignil za eno nadstropje in priredil lepo stanovanje. Tudi gospodarsko poslopje je zidal večinoma novo. Bil je ne samo zelo vester dušni pastir v cerkvi, ampak tudi dober učitelj ljudstvu v gospodarstvu. Ko so bili stari vinogradi uničeni, je pokojnik prvi zasajal nove trte in ljudi učil delati nove vinograde. Vسد prevelikih zaslug za cerkev in šolo so ga prevzvišeni knezoškof ob birmi leta 1906. imenovali in odlikovali za duhovnega svetnika. Od skrbi in prevelikega dela utrujen je začel gospod bolehati zadnja leta in si je želel pokoja. Letos novembra je položil prošnjo za počitek, a rešitve ni ućakal. Na Marti-novo se je prehladil in od onega časa vidno hiral. Poslednjikrat je maševal 2. decembra. Ležal je samo 12 dni in trpel vsled srčne bolezni neizrečene bolečine. Vedno brezmadežnega življenja, je prenašal svojo bolezen z veliko udanostjo. Ginljivo je bilo, kako je pokojni gospod po prejetih sv. zakramentih za umirajoče govoril pričujočim župljanom o minljivosti vsega, jim dajal poslednje nauke, se od njih lepo poslavljaj z besedami z Bogom. Vse je bilo do solz ginjeno. Zdihnil je svojo dušo, blagi gospod, večkrat previden četrto adventno nedeljo zjutraj. Velikanski pogreb je pokazal, kako je bil priljubljen pokojni gospod. Duhovnikov se je zbralo 22, ki so pokazali s tem, da jih je toliko prišlo, da so visoko spoštovali gospoda svetnika, dasi je bil dan pogreba neprilichen, ker je bil ravno predbožični dan. Skrbnemu dušnemu pastirju naj dá dobri Pastir Jezus večno plačilo!

d Nesreča. Dne 12. decembra je bil tu rapravljen velik lov (okoli Črnika). Pomagal je prav dosti dečkov tirati divjačino iz grmovja. Kar naenkrat pa se zavalil iz hriba kamen in zadene učenca ponavljavne šole, Janeza Ciglar v glavo. Prihodnjo nedeljo je umrl v velikih bolečinah, preje maziljen s svetim oljem. Bil je priden učenec in je tolažilno to, da je dva dni pred nesrečo prejel sv. zakramente za advent. Počiva v miru!

d Iz Tržišča na Dolenjskem. Dne 18. dec. je umrl v Tržišču gimnazijec Janez Johant. Pred poldrugim letom je začel bolehati in je moral izstopiti iz sedmega razreda. Bil je ukažljen in miren dijak, svest si najlepše bodočnosti, a neozdravljiva sušica ga je spravila v prezgodnji grob. Naj v miru počiva!

d Nevarno je obolet naš č. g. župnik Fr. Perpar, a se je po izjavi gg. zdravnikov še o pravem času odpeljal zdraviti v Kandijo v bol-

nišnico č. gg. usmiljenih bratov. Bog naj dodeli blagemu gospodu zopet zdravje, da se čil in zdrav povrne k svojim župljanom.

d Iz višnjegorske okolice. Nov razglas. V Št. Vidu je bilo. Okrajni sluga pred cerkvijo naznanil, da dekleta A. ni kaj prida itd. Seveda našemu dekletu ni bilo to všeč in zato je tožila slugo za fanta, ki mu je to naročil. Kaznovan je bil fant in sluga je tudi dobil 7 dni. Menda takih oklicev ne bo več okliceval. — Pod Gabrom nameravajo napraviti novo prepotrebno cerkev. Načrt je gotov, ljudje bodo v kratkem začeli dovažati potrebni material in obljubili so tudi pomagati z denarjem. Upamo, da tudi naša hranilnica kaj dá in drugi šentvidski farani po svetu. — Šentvidska mlekarica lepo napreduje, žal, da premoški rajci dajejo mleko socialnemu demokratu, kakor domačemu ali pravzaprav svojemu zavodu. Seveda so temu krivi razni huškači, ki ljudi strašijo z omejeno zavezo naše mlekarne. Jim bo pač treba odpreti oči. — Zatiški sejm sv. Katarine je bil jako dobro obiskan. Žal, da se je živina tako ceno prodajala. Ako že zdaj živino za četrti del ceneje prodajamo kakor lansko leto, kaj bo še le, ako bi se meja odprla tuji živini. Zato pričakujemo in tiriamo od naših poslancev, naj to zabranijo z vsemi močmi. — V Višnji gori so dobili tri nove zvonove, posvečeni so: prvi v čast sv. Tilnu, drugi Materi božji, tretji sv. Jožefu. Ubrani so z velikim harmonično d. fis, a. h. Zvone lepo, če zvonijo Prosenov Janez iz Dobrave, ki bo menda naučil tudi cerkvenika. Čast župljanom, da so si omislili tako zvonjenje. — Hranilnica in posojilnica v Višnji gori skrbi prav lepo za napredek kmetijstva. Z raznimi podporami in s svojim denarjem je naročila vagon umetnih gnojil in jih razdelila med posetnike zastoni v poskusno gnojenje travnikov.

Iz raznih krajev.

Cleveland, Ohio. Čital sem v številki 48. »Domoljuba« dopis od nekega Leopolda Stupica iz Ely Minesote, ki vabi ljudi v Ameriko. Češ, da je tukaj še dosti dela. Mogoče, da mu ni bila znana denarna kriza, ki je povzročila pri stotisočih strašno bedo. Res pa je, da dela sedaj v Ameriki manjka in zraven tega je po postavi Združenih držav prepovedano vabiti ljudi v Ameriko z obljubo gotovega dela. Kdor torej pride in pravi, da ima delo preskrbljeno, tega brez usmiljenja pošljejo nazaj, od koder je prišel. Torej pozor! Ne v Ameriko, dokler se razmere ne izboljšajo! — S pozdravom — Mike Novak, 2., Juniata st., Cleveland Ohio, John Brodnik.

Ne v Ameriko!

Rafaelova družba naznanja:

1. Ako imaš doma zemljo in nič dolga, ne hodi sedaj v Ameriko.
2. Ne veruj agentom, da je dosti dela, narobe, dela je sedaj malo.
3. Vzrok, da ni dela, je denarna kriza v bankah S. Z. D.
4. Plača je 1 (eden) dolar na dan in hrana.
5. Delo, in to le na sladovnih plantažah, dobe krepki poljedelci; delo je namreč težavno radi blatnih tal.
6. Rokodelci ne dobe dela, ako ne znajo malo angleško in se ne vpišejo v »United-Workman«, t. j. v »delavske zveze«. Navadna vstopnina znaša 100 K.

7. Avstrijski denar ima tu malo veljave, ako ni zlat. Za ameriški dolar treba dati mesto K 494, do 7 K.

8. Ako vam agentje govore, da bodete menjali denar lahko na parniku, ne verujte. Parobrodni komisariji namreč ne morejo tega storiti.

9. Ako bi kdo vendar šel, naj ne plača sam več kot 170 K.

10. Kdor ne zmore toliko denarja, naj ne dela menic agentom.

11. Kdor nima pri sebi 50 K, tega državna ameriška komisija ne pusti na suho.

12. Dečkom, koji so tudi prekoračili 16. leto, se ne dovoli izkrcati se, ako so brez spremljevalca: bodisi starejši brat (čez 54 let star) ali oče.

13. Deklice sploh ne puščajo na suho brez spremstva ali ako niso pismeno poklicane od tu bivajočih družin. Deklet je veliko potreba in dobivajo dobre plače.

14. Najlažje dobe službo in najboljša mesta so na farmah za mlade poročene.

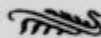
15. Najbolje pa je tu za one, ki bi nameravali se stalno naseliti z družino.

Ta navodila smo dobili od svojega zaupnika v Ameriki, zato prosimo, da jih vzame občinstvo na znanje. Slovensko časopisje naj to ponatisne.

Ivan Tul,

kaplan pri Novem Sv. Antonu v Trstu, zaupnik družbe sv. Rafaela za slovenski odd. v Trstu.

Opazka. Trud in stroški za izseljence se množe dan na dan, zato se uljudno priporočamo za podpore.

Izobrazbi.

Črtice iz zgodovine zakona.

Zakon je ustanovil in posvetil Bog v raj, ko je ustvaril Adama in Evo. »Človeku ni dobro biti samem; naredimo mu pomočnico, njemu podobno,« je rekel Bog. Prva človeka sta pa grešila in bila izpoda iz raja. Iz tega padca si moremo razlagati vse hudo, ki je zadelo v tisočletjih človeški rod, od tod si moremo razlagati, odkod bolelost, žalost, bolezen in druge nadloge. Od tedaj se izpolnjujejo besede, ki jih je govoril Bog Evi: »Veliko boš trpela s svojimi otroci. Možu boš pokorna, on bo gospodoval nad teboj.« Vso težko usodo teh besedi je občutila žena v vseh časih, dokler ni krščanstvo povzdignilo zakona v zakrament in s tem naložilo možu dolžnost ljubezni, zvestobe do slabotnejše ženske.

Poglejmo nekoliko, kako je bilo z zakonom pri raznih narodih starega veka.

Celo pri Izraelcih — izvoljenem ljudstvu — je bila mnogo pred Mojzesom v navadi poligamija ali mnogoženstvo. Jeden mož je smel imeti več žen. Navadno je imel Jud štiri žene, dve odlični in dve takozvani dekli, čisto sužinji, ki ste bili ugrabljeni v boju. Še celo proste žene so si kupovali in jih odslavljali, če se jim je zljubilo ali če jim niso ugajale. Možem ni bilo treba navesti razloga, zakaj to store. Žena je le redko po posredovanju sodišča dosegla ločitev. Če jo je mož zapodil, ni

imela niti pravice zahtevati, da jo preživlja. Če je mladenič onečastil devico in to morda celo s silo storil, tedaj je bil za kazensko samo prisiljen, da jo kupi in se z njo poroči. Po Mojzesovi postavi ni dal zanjo nikoli več kot 50 seklov srebra, t. j. približno 22 K. Ravno toliko je veljal suženj. Tako je vladalo načelo: »Suženj in ženska sta enako vredna«. Včasih so očetje pri oddaji svojih hčera stavili čudne zahteve. Savel je zahteval od Davida, ko je ta prosil za roko hčerke Mihaele, naj ubije 100 Filištejcev. Sele po vrnitvi iz babilonske sužnosti je jelo mnogoženstvo giniti. Se en običaj! Če je Judu umrl brat brez otrok, je moral vzeti njegovo vdovo v zakon, da je tako ostalo posestvo v rokah iste rodovine. Kdor se je odtegnil tej navadi, je prišel v javno sramoto. Znano je tudi, da je bila prešestnica kamenjana.

O starih Babiloncih nam pripoveduje grški pisatelj Herodot, da so za zakon sposobne deklice priganjali kot živino na semenj, kjer so jih preiskovali moški in bogati seveda kupili najlepše, revni so se pa morali zadovoljiti z grdimi, ker niso imeli denarja, da bi si izbrali lepote. S ceno, ki so jo dobili očetje za lepe hčere, so si nabavili »balo« za grde. Svoje hčere pa tudi niso smeli oddati, komur bi hoteli, kakor pravi Herodot. Zakon ni bil torej nič drugega kot nekaka državna naprava. Vsaka ženska je morala čakati enkrat v življenju v templju boginje Milite, dokler ji ni vrgel kdo izmed prihajajočih ptujcev denarja, ki pa ni bil njen, ampak so ga vzeli tempeljski svečeniki. Dotičnemu ptujcu se je morala predati na milost in nemilost.

O Medijcih se nam pripoveduje, da je imela ena žena pri njih po več mož, da je vladala torej pri njih mnogomoštvo, o čemer pa lahko dvomimo. Popolnoma drugače je bilo pri sosedih Perzijanih. Tu je uživala žena zaničevanje in zatiranje. Bila je zaprta v harem, t. j. oddelek v hiši za ženske, bila je brezpravna proti možu. Nekaterim pokrajinam je bilo naloženo za davek, da so morale oddati doičeno število deklic v šahov harem. Predno je dosegla katera teh deklet šahovo, t. j. kraljevo milost, se je morala pripravljati in čistiti eno leto. Samo enkrat v letu se je to zgodilo in vsak dan je padla nova žrtev. Komaj se najde v zgodovini človeštva kaj ostudnejšega kot so bili ti davki! Šele prorok Zurastura je s svojimi postavitvami predrugačil življenje Perzijanov. V svojem sv. pismu, imenovanem Zeud-Avesta, dovoljuje možu samo eno ženo. Če od te ne dobi nikakih otrok, tedaj mu sme žena dovoliti, da si vzame še drugo. A prvo mora obdržati. Za Perzijana je bilo najtežje biti brez otrok, zlasti ob smrti ni uri, oblagodarjen je pa oni, ki ima mnogo otrok. Ženi ni bilo dovoljeno vstopiti v drug zakon, dokler je živel prvi mož.

Pri Indih je bila žena le zaničevana sužnja. Moč je videl v njej najbolj zavrženo bitje. Zakonodajalec Menu govori tuintam o ženski človekoljubno. Toda ravno tam, kjer bi se človekoljubne misli morale izpolniti, vlada surovost in barbarstvo. On pravi: »Obsekati zeleno drevo in umoriti

žensko sta prestopka iste vrste«. Žena ne sme biti nikoli priča pred sodiščem. V stanovanju se ji ne sme napraviti nobenega razvedrila. »Noč in dan naj bodo ženske odvisne od svojih varuhov!« pravi zakon. Žena se je morala dati sežgati ali pokopati živa ob smrti svojega moža, če je bil ta duhovniškega ali vojaškega stanu. Pridobiti si ni smela nobenega bogastva. Menov zakon pravi namreč: »Troje oseb — žena, sin in suženj — ne sme imeti bogastva po postavi. Kar zasluži, je po pravilu pridobljeno za moža, ki je njih lastnik.« Prešestvo so pa Indij hudo kaznovali. Prešestnica je bila od psov raztrgana na javnem trgu, zapeljivec je pa bil na žareči železni postelji sežgan.

Pri Egipčanih je bilo mnogoženstvo nekoliko milejše. Stanje žensk nam opisujejo grški pisatelji v še precej lepih barvah. To pride najbrže od tega, ker ni bilo suženjstvo tako razvito kot po drugih deželah. Duhovniki so smeli jemati le po eno ženo. Nezvesti ženi so odrezali nos in jo tako oropali najlepšega krasu na obrazu, zapeljivec je pa dobil 1000 palic.

Grki so ravnali mileje s svojimi ženami kot Azijci. Pri njih je bilo prepovedano imeti po več žen, vsak je smel imeti po postavi le eno. S tem so bila izpodkopana tla vsem nesrečnim družabnim razmeram, ki so vladale pri azijskih narodih. Pri Grkih hočemo vpoštevati posebno dve plemeni: Špartance ali Lacedemonce in Atece.

Pri Špartancih zdaleka ni bilo družinskega življenja v našem smislu. Zakon je bil neka vrsta pogodbe. Z njim so hoteli Špartanci le zadostiti državljanški dolžnosti: dati državi krepkih državljanov, domovini pa hrabrih boriteljev. Zato niso bili dovoljeni prezgodnji zakoni. Kaznovan je pa bil vsak, ki se ni poročil in ki se je prepozno poročil. Možem je bilo dovoljeno samo ponoči in za kratek čas obiskati svoje žene. Tako se je zgodilo, da se je možu porodil otrok, ne da bi enkrat podnevu videl svojo ženo. Tu vidimo, kako surovo je bilo družinsko in družabno stanje Špartancev. Popolnoma dosledno je bilo načelo v veljavi, da so ljudje radi države tukaj in ne narobe, da je država tukaj radi državljanov.

Vzgoja otrok je bila državna stvar, starši niso imeli pri njej nič opravka. To je edini primer v zgodovini! Še neumna živina ljubi in vzgoji svoje mlade po naravnem nagonu!

Dvomljivo je, kako je dobil mož ženo. Pripoveduje se n. pr., da je vojskovođa Lizander omožil svoji dve hčeri s špartanskima meščanoma. Poseben zakon je določal, da se morajo nesrečni zakoni razdreti. Stari pisatelj Hermip pa pripoveduje, da so dorastle deklice zapirali v Šparti v temen kraj in tukaj si je izbral fant na srečo dekcle. Zakoni med sorodniki v isti vrsti so bili prepovedani. Siabotne otroke so koj po rojstvu izpostavljali na goro Tajget, da so poginili gladi in mraza.

Pri Atecih so bile žene manj samostojne kot pri Špartancih. Bogatini so zapirali svoje žene v takozvane ginajkeje, t. j. prostore za ženske, ki so tvorili ozad-

je pri hiši. K gostijam niso smele prihajati, če so jih napravili soprogi. V prvih časih jim je bilo menda zabranjeno gledati skozi okno. Da tega niso izpolnjevale zvedave ženske, si lahko mislimo. Omožiti se ni smelo nobeno dekcle brez dovoljenja svojih starišev, oziroma starega očeta ali varuha. Zakon med polbrati in polsestrami po materi je bil postavno dovoljen. Pripoveduje se tudi, da so si možje izposojevali žene. Oče je smel storiti z novorojencem kar je hotel, ga vsprejeti ali izpostaviti. Tudi materi mnogoštevilne rodbine so največji grški modrijani dovoljevali umoriti dete, ko ga je nosila še pod srcem. Mož je smel nezvesto ženo, če je imel za to dokaze, prodati v sužnost.

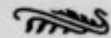
Pri Rimljanih je imel tudi vsak mož le po eno ženo. Vsak mož naj bi se oženil! Zato so bili zakoni proti samcem vedno ostrejši in obnovljeni. Plodoviti zakoni so bili bogato plačani. Samci pa naj bi ne smeli po nikomur dedovati, razven za svojimi najbližjimi sorodniki, če se niso poročili v 100 dneh po smrti onih, ki so jim zapustili dedščino. V zakon je smel stopiti fant s 14., dekcle z 12. letom. Pred Avgustom — torej približno pred Kristusovim rojstvom — so često zaročili tudi otroke. Zaroka se je vršila svečano, poroka se ni smela obhajati ob nesrečnih dneh. Taki dnevi so bili n. pr. vsaki 13. ali 15. dan v mesecu, ves maj itd. Pravilen zakon je bil sklenjen: na svečani način ali po kupni pogodbi ali na navaden način brez svečanosti. Dolgo časa je smel mož nezvesto ženo in zapeljivca umoriti. Pozneje je nastopilo mesto tega prognanstvo.

O Germanih imamo malo poročil. Toliko vemo, da je bilo enoženstvo zelo v navadi. Čudno se nam mora zdeti zato, če piše rimski zgodovinar Tacit, »da so nekateri imeli po več žen ne iz pohotnosti, ampak zaradi stanu«. Pri mnogih germanskih plemenih je bilo dovoljeno ženi samo enkrat stopiti v zakon. Zakonska zvestoba je bila velika. Če se je pa zgodilo, da je žena postala možu nezvesta, jo je spodil od hiše nago, z odrezanimi lasmi in jo bičal vpričo sorodnikov skozi celo vas.

Ravno tako nam manjka poročil o zakonu pri Slovanih. Zelo ukoreninjeno je bilo pri njih mnogoženstvo. Tako je imel n. pr. kralj Samo, ki je ustanovil mogočno slovansko državo in oprostil Slovence oberske nadoblasti, 12 žen. Sicer je bila usoda žen kakor pri vseh poganskih narodih, tako tudi pri Slovanih, žalostna. Vendar so naši predniki spoštovali žene, ki so bili oblagodarjene z razumom. Izvolili so si jih celo za kneginje. Tako je bila Libuša vrla češka kraljica.

Tako je bilo z zakonom pri starih narodih, tako je tudi pri poganskih narodih, ki še niso prišli do spoznanja. Tako je, kjer ni luči. Luč pa je prinesel Kristus in razsvetlil temo povsod. In krščanski zakon in zgledno družinsko življenje je kot iz daljave se glaseča tiha pesem, ki jo komaj slišimo kot skrivnostno šelestenje zelenih listov v logu. Ne vidimo je, ker je skrita, skromna in tiha, njene posledice pa čutimo in vidimo in z mogočno silo posegajo v vrvenje političnega in socialnega

življenja. Veliko hvaležnost so dolžne zlasti žene krščanstvu, Kristusovemu nauku, da smo vsi ljudje enako vredni kot bratje. Krščanstvo je odpravilo suženjstvo, ki je omogočilo, da si je možki lahko nakupil žensk, kolikor je hotel. Krščanstvo je prepovedalo možu zlorabljeni svojo premoč nad žensko z zapovedjo: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!« Ljubezen otrok do starišev se je mogla popolnoma razviti tudi le tedaj, ako ženska ni bila moževa sužnja, ampak njegova enakopravna družica. Kdor premisli nekoliko, kakšno je bilo družinsko življenje v dobi poganstva in kakšno je dandanes, zlasti v res krščanskih rodbinah, ta bo znal ceniti velikanski pomen krščanstva za razvoj družinskega življenja.

Drobtine.

Podmorska železnica. Čez leto dni se obogate Amerikanci z novo svetovno senzacijo. Sredi morskega potoja med južno stranjo polotoka Florida, ki spaja Meksikanski zaliv z Atlantskim oceanom leži mali otok, glasovit radi svojih prirodnih lepot. Do tu je železnica, s katere se prehaja na parniku, da se pride do tega čarobnega otoka. To je za hitre Amerikance nekoliko počasna pot. In sedaj so sklenili zgraditi do tega otoka podmorsko železnico. Inženirji mislijo morske plitvine nasuti ter trasirati železnico preko otoka kakih 130 km., dočim bi za podmorsko železnico preostalo 45 km.

Strelna vaje v gimnaziji. Na višji gimnaziji v Budimpešti se vadijo dijaki od leta 1904. dalje razven telovadbe in streljanju, ki je neobligatno. Dozdaj so streljali le z vežbalnim orožjem, letos pa so uvedli prave vojaške puške.

Svinčnik, eden najvernejih prijateljev kulturnega človeka, obhaja letos 250-letnico svojega obstanka.

Velikanski kanal. V kratkem času bo dovršen v Južni Kanadi kanal, ki je dolg 650 km in je potemtakem največji kanal na svetu. Panamski kanal bo dolg 75 kilometrov. Ta kanal gre od Čurčijanskega zaliva na severu Hudsonovega jezera preko reke Frenč in Nisonovega jezera do Monreala. Radi tega kanala postane kanadska trgovina neodvisna od trgovine Združenih držav. Kanal bo globok šest in pol metrov.

Novo železniško zvezo z Dalmacijo, kakor je označena v nagodbi, donša nedavno izišla prometna karta G. Freitaga. Karta je izdelana v merilu 1:1.500.000 v veličini 71:98 centimetrov; a stane dve kroni. Dobiva se pri G. Freitagu, Berndt, Dunaj VII. Schottenfeldgasse 62. Karta je izdelana lepo in obsega vse proge, ki so že v prometu, ali jih sedaj gradijo. Vsaka proga označena je v kilometrih. Zlasti lepo je označeno razmerje poedinih železnic, kakor avstrijskih, ogrskih državnih in privatnih.

Boj z odgonci. Te dni so v Brežicah napadli odgonci voditelja odgona, ki je moral bežati. Le z veliko težavo je orožništvo končno ukrotilo odgonca Jožefa Bizjaka in Franceta Agriča ter neko žensko.

Morilec prijet. V Jassyju so zaprli nekoga mladega Rusa, ki je izpovedal, da je sin ruskega admirala Bartaškieviča. Rusijo je zapustil zaradi političnega zločina. Ruska vlada pa zahteva, da naj se ji Bartaškievič iz-

roči zaradi navadnega umora. Bartašklevič je konečno priznal, da je skupno s svojim prijateljem Romanovom ubil Romanovega očeta, posestnika v Besarabiji, s kladivom. Nato sta oropala Romanovega očeta. Oba morilca sta bivša častnika.

»Ponočni stražni uradnik«. Preslab naslov je imel ponočni čuvaj v Wittenbergu. Ponočni čuvaj — to je prenziko. Radl tega je štrajkal. Sedaj je sprejel službo pod pogojem, da se ima imenovati »ponočni stražni uradnik«. Sicer zveni ta naslov res jako lepo, še lepše bi bilo v dijaških krogih običajno imenovanje »nočni svetovalec«; ko bi služil 25 let, bi dobil lahko naslov »nočni tajni svetovalec«.

Stavkati nameravajo dunajski črevljarski pomočniki.

Pod zemljo 23 dni. V Alfa rovu v Ellyju so trije delavci pokopani že 23 dni. Celi čas so v zvezi po telefonu in po ceveh z zunanjim svetom. Pokopani rudarji so preskrbljeni z vsem, samo kaditi ne smejo, ker se boje, da bi se vneli plini.

Bisere pogotnili. V Črnovicah so prijeli neko žensko, ki je prodajala tri bisere, a so izpoznali, da so bili ukradeni v Berlinu dne 18. decembra. Ženska, pevka Michaelescu, je tajila vsako krivdo. Dali so ji na to odvajalno sredstvo in prišlo je na svitlo 56 bisrov. Nato se je udala. Prijeli so tudi ostale tate.

Ameriški dvoboj. V Budimpešti se je ustrelil na cesti 20letni zobotehnik Pavel Buchwald. Pri samoumorilcu so našli pismo, po katerem se je ustrelil vsled ameriškega dvoboja zaradi neke deklice. Črna kroglica je zadela Buchwalda.

Nesreča na gorah. Na Snežniku je smrtno ponesrečil gorski vodnik Brskowsky.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE NA KRANJSKEM.

Kakor se nam poroča iz zanesljivega vira, se bodo kranjske deželnozbornske volitve vršile po sledečem sporedu:

Kmetijske občine volijo dne 21. februarja.

Mesta in trgi dne 28. februarja
in

Veleposestvo dne 6. marca.

Narodno gospodarstvo

Prodaja jajc po zadrugah.

Naše mamice so nekaj vozile z maslom tudi jajca vsaki tržni dan v bližnja mesta, kakor se še sedaj godi po naši deželi. Kier pa gospodinjne niso imele časa napraviti zamudno pot v mesto, so prevzele službo branjevke in razni prekupci. Zdad so že skoro povsod osnovane mlekarnice in branjevke ne morejo več dobiti masla. Tudi jajca se vsled tega težje prodajajo. Naše gospodinjne pa kmalu spoznajo, kje bi se dal še kak krajcar dobiti in že zdaj marsikatera nevoljno vprašuje: »Zakaj pa mlekarna še jajc ne sprejema? Saj navadno povsod kjer rabijo maslo, rabijo tudi jajca.« Poprej so žene dobile skoro ves denar za maslo in so morale tudi same gledati, da so krave kai boljšega dobile. Odkar so pa začeli tako lepo plačevati smetano v mlekarnah, so se spomnili naši možje, da so tudi čez krave gospodarji in navadno denar kar sami spravilo. Pute so pa še vedno čisto materina last. Morebiti bi se dalo tudi njim pomagati, da bi od svojih put malo več grošev dobile.

Tam gori v Serdingu so tudi kupčijo z jajci kaj lepo vpeljali. Kdor nese v mlekarno, vzame dvakrat na teden tudi jajca sabo. V mlekarni jih stehajo in pošljejo v zadrugno skladišče v Serdingu, kjer se vse pregledajo. Vsaka mlekarna ima svojo črko kar po vrsti A, B, C — — — in v vsaki mlekarni vsak ud svojo številko. Črka in številka morata biti vedno na jajcu zapisana. Če torej kaka mamica kakšen klopotec priloži, pogledajo tam le črko in številko in jo imajo precej grešnico, katero kaznujejo za eno jajce s kaznijo 40 h. Pravilo, da drugič se nobena ne zmoti. 1 kg. jajc plačajo navadno po 1 K. Kar je pa neslo dobička med letom, razdele koncem leta med ude po množini, kakor so jajca dajali.

V skladišču torej pregledajo jajca. Da se kaj ne ubije, imajo mlekarne posebne papirne škatle, kjer ima vsako jajce svoj poseben prostorček, da se mu ja kaj žaloga ne zgodi. Skupna zadruga ima posebna jajca za kavarne in hotele, katera pri električni luči še posebej pregledajo. Te se prodajajo po 9 do 10 h eno jajce. Le v enem dnevu so odposlali 6000 takih jajc. Ostale vlože v velike zaboje, ki pa niso prav natančno delani pa vendar tako, da se ne more škoda delati. V vsak tak zaboj jih gre 1440. Položijo jih natančno v vrste, s slamo zatlačijo in jih tako pošljejo križem sveta. Eno jajce je vrglo julija 58 h, torej skoro 6 h. Blaga ni nikdar preveč. Raznim naročnikom jih še zadosti doposlati ne morejo.

Gospodinjne se pa tudi res brigajo za svoje pute. Leta 1905 je dobila zadruga le 200.000 jajc, lansko leto nad dva milijona, letos že dosedaj nad pet milijonov. Prav zanimalo me je, koliko jih spravi ena gospodinja skupaj. Kar gledal sem, ko so nam kazali številke; manjše so jih imele po 20, 25, 30 kg. boljše 40 do 70 kg. na mesec. Za vsak kilogram so dobile krono in koncem leta še doplačilo od dobička. To vam je veselje pri vrlih gospodinjah, ki se pa tudi postavijo v svojih lepih črnih rubah, kakor kake gospe. Navadno ima zdaj vsaka 40, 50, tudi 100 glav tega kuriega zaroda. Kljub velikemu številu nisem nikjer slišal, da bi mož krepil uboge pute, kakor se pri nas navadno godi. Dobri gospodarji vedo, da je za hišo jako dobro, da mati večkrat krono dobi, ker jih potem ni treba gospodarju šteti.

Kolikor sem videl, niso gori ljudje tako ukazeljni, kakor pri nas. Možakarji radi posedajo pri vrčkih piva, kakor naši pri litrih vina. Vendar so se žene kar naglo navadile na novo krmiljenje, pri katerem pute najbolj nesejo in je obnemem veliko ceneje, kakor je bilo poprejšnje. To krmiljenje pa hočem pri drugi priložnosti obnemem z desetimi postavami dobrega perutninarstva našim gospodinjam razložiti.

Kašelj,
nahod hripavost, težko sapo prebenedo s Fel-
ler-jevim fluidom z znanko „Ela fluid“.
Dvanajst-rica za poskušnjo 4 K franko. — Na-
ročite pri E. V. Felterju v Stubici. Elna trg 16
(Hrvaško). Ferry.

Kar dobro diši, napravlja telesu večjo uslugo, kot pa neprijetno dišede stvari, tako tudi zdravila. Scottova emulzija je izborno okusno, lahko prebavno ribje olje, ki ga tudi otroci radi jemljejo. Dobi se v vseh lekarnah.

Kašljajoče osebe opozarjamo na oglas o Thymomel scillae, t. j. preparat, kate-rega večkrat zdravniki priporočajo.

Shujšanje

zabranjuje Scottova emulzija. To je najboljšo le-čilo in živilo za otroke in donese zdravja tudi vašemu malemu ljubljencu, kakor jo je dokazano provzročila že tisočem. — Scottova emulzija ustavi shujšanje, tvori

zdravo, trdno meso

Prijetna je s to znanko-rišičem - kot poročevnim znakom za SCOTT-ov način.

in daje otrokom veselje do življenja. Kakor hitro otrok kaj poboli, pa mu neutegoma dajte „Scotta“. Vsaka steklenica Scott-ove emulzije obsega enake, najfinejše in najuspešnejše sestavine v vedno enakem znanstveno prizn. razmerju.

Cena Izvirni steklenici 2 K 50 v.

Dobi se v vseh lekarnah.

Izvirna steklenica 2 K 50 h.

Naprodaj po vseh lekarnah. 2173

Pozor, kmetje in fantje! V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že 25 let, se mi je posrečilo, zasnova iznajti sredstvo za rast brk in las, proti izpadanju las in za odstranitev prhljaja (juskini) na glavi, to je Kapilor št. 1. Cena (franko na vsako pošto): 1 lončič 3 K 60 v. 2 lončka 5 K. Prosim, da se na: roči samo od mene. Naslov je: P. Juršič, lekarnar v Pakrcu št. 65. Slavonska. Denar se pošlje naprej ali v poštnim povzetem. 2729 10-1

Potrdilo.

Podpisani potrjujem, da je gospod **Wajko Sušnik**, steklar v Spodnji Šiški, v župni cerkvi v Škocijanu pri Turjaku izvršil v splošno zadovoljnost umetna okna. Cerkvenim predstojništvom ga najtopleje priporočam

2991

Jereb, župnik.

Srečno, veselo novo leto 1908
želi vsem cenj. odjemalcem, prijateljem in znancem proseč jih i v bodoče enakoga zaupanja. 2939 1-1

Fr. Dolenz. trgovina specialnega in ko-
lorilnega blaga
v Kranju in Škofji Loki.

Postrežba točna! Nizke cene!

Priporočam gg. čevljarjem in p. t. občinstvu svojo novo **trgovino z usnjem** in vsami čevljarskimi potrebščinami v Ljubljani sv. Petra cesta 2, nasproti cerkve frančiškanov. Izkusil bom, da z dobrim blagom in nizkimi cenami zadovoljim vse c. odjemalce in prosim obilnega obiska. 2844 52-1

K. A. Kregar.

Dobro idoča pekarija

se vzame v nojem. Ponudbe na upravništvo „Domoljuba“ pod št. 110 „M. M.“

Sirolin

Radi izbornega okusa ga tudi otroci radi uživajo.

2080

Pri pljučnih boleznih, katarih, oslovskem kašlju, škrofulozi, influenci

predpisujejo Sirolin „Roche“ številni profesorji in zdravniki. Sirolin izboljšuje tek ter posreduje redilnost telesa.

Ker se ponujajo manjvredna ponarejanja, zahtevajte vedno: *Izvitni zavoj „Roche“.*

F. Hoffmann-La Roche & Co.
Basel in Dunaj III/1, Neulinggasse 11.

Ilustr. brošure H. II. o boleznih vsled prehlajenja zastonj in franko.

„Roche“

Dobi se na zdravn. predpis v lekarnah à K 4.— steklenica.

Ako kašljate,

če ste hripavi, zaslereni ali nahodni, ako težko dihate in se ponoči potite, je potrebno v Vaš korist, da rabite zaupanja vredno sredstvo. Kot tako se hvali **Halápi-jev lipov medeni sirup** (Rp.: Syr. thilae 300 gr) Njegov učinek pri kašlju, hripavosti, zaslerenju, težki sapi, katarih, pomanjkanju teka, nočnem potenju itd. se splošno priznava. Vsečna steklenica 3 K, velika steklenica 5 K, 3 steklenice franko 15 K po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Glavna zaloga za Avstro Ogrsko: **Lekarna pri „apostolu“, Budimpešta, Josefaring 64/46** 2:94 20—3

Izdelane postelje

iz rdečega posteljnega inleta! Prav dobroso polnjeno. Perje ali blazina, 180 cm dolga 116 cm

široka K 10—, K 12—, K 15— in K 18— 2 metra dolga, 140 cm široka K 14—, K 16—, K 18—, K 21—, Zglavnik 80 cm dolg, in cm širok K 3—, K 3-50 in 18 4—, 90 cm dolg, 70 cm širok K 4-50 in K 5-60. Izdelani tudi po kakršnikoli drugi meri. 3-četni modroci iz žime za 1 posteljo K 27—, boljši K 33—.

Pošilja se pošiljane prosto po povzetju od K 10— naprej. Zamenja ali nazaj se vzame proti povrnitvi potnih stroškov 4—6

Benedikt Sachsel, Lobes 910

pri Plznu na Češkem. 1662

Namizno sirovo

maslo

nar. čisto 10 f. zavoj gl. 5 50. smet. sir. 10 f. zavoj gl. 3— franko. — **Wurmburg, Daieditz 128, Šezija.**

Samo 6 dni

Havre New-York

Francoska prekomorska družba. Odpotuje se iz Ljubljane vsak torek. Vozne liste in pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

obl. konc. potovalna pisarna Ljubljana, Dunajska cesta št. 18, nasproti znane gostilne pri „Figovcu“. 1878 26—9

Slabotni, v razvoju ali pri učenju zaostali otroci, ter slabokrvni, otožni, nervozni, utrujeni, lahko vznemirljivi in zgodaj oslabei odrasli rabijo z velikim uspehom **dr. Hommela Haematogen.**

Slast se vzbudi, duševno in telesno moči se dvignejo, vae živčevje se ojači.

Zahtevajte izrecno pristni **dr. Hommel-ov Haematogen** in ne dajte si usiliti nobeno izmed mnogih ponarejanj. Dobl se v lekarnah. 2170 5—13

Na prodaj je na Gorenjem Pijavškem vobčini krški na Dolenjskem ob cesti Radna pri Sevnici v Krško posestvo

v izmeri 5 ha 49 a 25 m² z zelo ugodnim staviščem, na katerem bi se moglo postaviti gospodarsko poslopje. — Prodaja je prostovoljna vsled rodbinskih razmer. — Cena in drugi podatki se izvedo pri g. notarju dr. Juriju Pučko v Krškem. 2947 1—1

Hiša

s hlevom in 2 ali 3 njivami na lepem prostoru se pod zelo ugodnimi pogoji **proda** iz proste roke. Več pove **Gasper Suhadolnik** na plešivci št. 9 pri Brezovici, p. Vič. 2948 1—1

Najboljši češki izvori

Ceno posteljno perje!

S. Benisch

1 kg sivnega, dobro skubljenega K 2—, boljšega K 3-40; 1 kg belega, skubljenega K 3-60, puhatega 5 K 10 v. 1 kg prav linega, snežno-belega, skubljenega K 6-40, K 8—, Pri naročilu 5 kg franko.

Izgotovljeno postelje, zadostno napolnjene, iz najvišjega ali rumenkastega nankinga, rdečega predornega belega, 1 pernica 170 cm dolga, 116 cm široka, z novim sivim trpežnim perjem 10 K, s finim puhastim sivim perjem 12 K, 14, z najljepšim sivim puhom K 16—; 1 vzglavnik 80 cm dolg, 58 cm širok K 2-80, K 3-40, K 4—. Pošilja po povzetju K 15— dalje franko. 1144 10—10

Zamena dovoljena, blago se vzame franko nazaj in vrne denar za neprimerno blago.

S. BENISCH, Dešenice 71, Šumava, Češko.

Kašljajoče osebe opozarjamo na oglas o Thymomel scillae, t. l. preparat, katerega večkrat zdravniki priporočajo.

Umevno. Kmet ognjegascem, ki so se peljali v bližnjo vas, koja je bila že vsa v plamenu:

»Za božjo voljo vozite hitreje, sicer pogori vsa vas, predno pridete tje!«

Ognjegascem: »Hitreje ne moremo voziti, drugače se nam pobije cel jerbas jajec, ki jih je dal naš gostilničar za pogorelec!«

2729 10—3

Pozor! Očitaj! Pozor!

Pakraške želodčne kapljice.

Staro slovito, izvrstno delujoče sredstvo pri boleznih v želodcu in črevih, — osobito se priporočajo — pri zaprtju in nerednem odvajanju — pehanju, — kongestiji — pomanjkanju teka, krčih itd. Nedosežno sredstvo za uzdržanje dobrega prebavanja.

Delovanje izvrstno, vspeh siguren. Cena je za 12 steklenic (1 dvanajestorica) 5 K franko na vsako pošto po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od:

P. Jurišića, lekarnarja

v Pakracu št. 65. (Slavonija).

Učenec

se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Nekoliko zmožen nemškega jezika ima prednost. — Naslov: **F. S. poste restante na Bledu.** 2845 4-2

Herbabsny-jev podfosfornato-kiali apneno-železni sirup.

Ta je že 38 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen. Izorno sredstvo za tvoritev krvi in kosti. Odstranjuje slez, pomiruje kašelj in vzbuda slast. Pospešuje prebavo in reditev. Cena steklenici K 250, po pošti 40 vin. več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev: **Dr. Hellmann-ova lekarna „zur Barmherzigkeit“, DUNAJ, VII.1. Kaiserstrasse 73—75.**

V zalogi je še pri gg. lekarnarjih v L. u. Ljani, Bejaku, Celju, Celovcu, Crnomlju, Nov. Mestu, Reki, S. v. vodni, St. Vidu, Trbižu, Tratu, Velikecu in Volfparku.

Zaloga skoro v vseh lekarnah

Prisido semo s travah
navedeno zdravilo.

Prod. posrejevalcem se
stvari.

Herbabsny-jeva

aromatiška esenca.

Že 33 let uvedeno in najbolje preizkušeno mazilo. Lajša in odstranja bolečine v udih in kitah, kakor tudi nerovne bolelosti.

Cena steklenici 2 K. po pošti 40 vin. več za zavitek. 2650

Trajen spomin, A.: Ali ste bili že kedaj na lovu na marjasce?

B.: »Bil sem, bil. Saj Vam lahko še hlače pokažem, ki sem jih takrat raztrgal.

Strašna misel. Potepuh: Danes sem vstal z levo nogo, pa ne da b nazadnje še kako delo dobil!

Praznoverna. Katra: »Leto 1909 bo pa zelo nesrečno, ker se Novo leto začne ravno s petkom!«

Špela: »Oh, kako b bilo šele nesrečno, ako bi se začelo trinajstega.

Tolažba. Nežlka: Jože, kako te sedaj so-vražim, ker si se mi izneveril in se zaročil z drugo!«

Jože: »Le potolaži se, saj tej tudi ne ostanem zvest.«

Ohranitev zdravega želodca

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih sili skrbno pripravljeno, tek zbujajoče in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmernosti, slabe diete, prehlajenja, in sopnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nesmerne tvoritve kislin ter krče je *dr. Rose balsam za želodec* iz lekarnarje B. FRAGNERJA v PRAGI.

SVARILO!

Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.

**Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-JA v PRAGI**

c. in kr. dvornega dobavitelja

„pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, ogeč Nerudove ul. 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K.

Proti vpošiljavi K 1-40 se pošlje mala steklenica in za K 2-80 velika steklenica, za K 4-70 2 veliki steklenici, za K 8-4 velike steklenice, za K 22-14 velikih steklenic pošiljane prosto na vse postaje avstro-ogrske monarhije.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske. V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarjih: G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, M. Mardetsch Áger, J. Mayr. 2172

Združene tovarne za volnino prodajajo letos sopot izključno po meni okroglo 4000 kom. takovskih

vojaških kočev za konje

za ceno le gl. 2-20 komad in gl. 4-30 za par (6 parov franco na dom) naravnost na lastnika konj. Ti debeli, trajno trpežni kooi so topli kot kožuhočina, temnosivi, okoli 150 200 cm veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. — Različno pisana naročila, ki se izvrše le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na 2214 3

Steiner-jevo komisijsko razpošiljalnico združenih tovarn za koce

Dunaj, II, Taborstrasse 27 G.

Ceniki na željo zastoj in franko. — Za neugaja-joče se zavežem vrniti naprej poslani denar.

Mnogoštevilna priznanja in naročila so došla od: kobilarne v Radavcu, Komarno in Brody, župnika Kolarja Tutz, dr. Vračuna, odvetaika v Varasdu, posestnika Weichbergerja, Illosva, Grünwalda, Zorkovak, Rotter Lichten, pl. Mroczkowski-ja Dobrostany, Rosenauerja Zg. Moldava, Kahlisa Mankendor, Schenka Gerlsdorf, lastnika umetnega mlina Fohringarja in dr.

Izdelovanje vseh predmetov za zdravilstvo, posebno 2193 12-3

kilnih (bruh) pasov

za molka, senze in otroke nakladno po meri. Pri poštnih naročilih se mora naznaniti, ali je bila na desni ali levi ali pa na obeh straneh in nje velikost.

Za gg. zdravilke *omika zaloga lekarnarje in medic. instrumentov in aparator, kavčuk-predmetov, elastičnih nogavice itd., izdelovanja modorce.*

**K. PIOTROWSKI, Sv. Petra cesta
Levčeva hiša št. 32, Ljubljana.**

PODSUCH URAR

Zahtevajte zastoj in franko moj vel. cenik o preciz urah za tovar cene: Omega, Villodes, Intakt, Schafhauser, Graciosa, pristne Hahn-ure od 7 gl. 50 kr. dalje.

IVAN JORGO urar c. k. sodnijsko in zapriseženi cenilec.

Dunaj III/4, Rennweg Nr 75.

Izvozna hiša zlatnine in srebrnine, delavnica za nove ure in popraviljanje, v vsake vrste krepne ure se dene novo pero za 40 kr. Pristna žvic, nikel, anker Roskopf ura, tekoča v kamnih, 2 gl. Pristna srebrna remont. ura od 3-90 višje. Srebrne verigice od 1 gl. višje, briljantni prstani, zlate ure za gospode in dame, kot prilžnostni nakup, vedno v zalogi. Največja zaloga ur na nihalo od 5 gl. višje. Dobre ure budilnice 1 gl. 20 kr. Za vsako kupljeno ali popravljeno uro se jamči strogo resno, kaka goljufija popolnoma izključena. 2744 6-2

„Vzajemna zavarovalnica“

Dunajska cesta 19 v Ljubljani Dunajska cesta 19

v Medjatovi hiši v pritličju

zavaruje

1. proti požarni škodi vsakovrstna poslopja, zvonove, premičnine in pridelke;
2. proti prelomom zvonov, in
3. za življenje oziroma doživetje in proti nezgodam.

2002 12-8

Edina domača slovenska zavarovalnica! Svoji k svojim!

Trgovina s klobuki in čevlji Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg 10

priporoča svoje velike zaloge najraznovrstnejših klobukov, od lindrov in čepic, kakor tudi najtpežnejših ter najfinejših čevljev.

Postava zavrotana.

Vseko ponarejanje kaznivo
Edino pristen ja 85 48

Thierry-jev balzam
z zeleno znamko „redovnica“.
Cena 18 majhnih ali 6 dvojnastih steklenic ali 1 velika špeciialna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko masilo proti vsem le tako starih ranam, vnetjem, razsitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 3 lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej. — Obe domači arendni sta povsod znani in sloviti kot najboljši. Naročila se nastavljajo na:

Lekarinar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.
A. Thierry v Pregradi Brodara z lističi originalnih pisem gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah

Seno in slama

vseh vrst se dobi pri 2511 4-3

Viljemu Löwbeer
Dunaj, II./3, Gredlerstrasse 10.

Mizarskega pomočnika

sprejem v trajno delo **Jožef Vengar**, mizar
Koroška Bela št. 97, p. Javornik, Gorenjsko.
2913 2-2

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
raznolično potovati naj se obrnejo
na
Simona Šmetelca
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Zahtevnostu Pojasnula daje se brezplačno.

Izletom sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Zastonj 2554

zahtevajte moj ilustrovani cenik o urah, zlatnini, srebrnini itd.

Dr. Heger, urar, juvelir in graver.
Oslek I. Kapucniska ul. 4 (Slavon.)

„Kunard Line“
Trst-New York
enajpriljavna, najcenejša in najboljša pot iz Ljubljane v severno Ameriko, ker to ni dolgotrajne mornarske vožnje po raznih telesnicah, obenemga presredovanje, ne prenočevanja in sploh nobenih potranskih stroškov med potjo. Parniki so prostorni, zračni in snodni; vožnje vauke 14 dni. Brana in postrežba najboljša. Pojasnila daje in karte prodaja glavni zastopnik. 004 79

Blitnji odhod iz Trsta: Algenia 7. jan. 1908. Lusitania 15. jan. in 22. februarja. Muretania 11. januarja in 8. februarja. Caronia 28. januarja. Germania 8. februarja.

Andrej Odiassek, Ljubljana, Slomškove ulice 26, poleg cerkve Srca Jezusovega.

Za 5 vinarjev

si more vsak preskrbeti prednosti pri nakupu blaga za obleko, kakoršnih sicer ni dobiti, kdor prosi po dopisnici za vposlatev vzorcev pri veliki trgovini **bratje Lechner v Gradcu**, železna biča. To ne stane nič, na izbero pa ima vsak najmocnejše blago za damske obleke črno in barvano perilno blago, posteljinao, oksford, loden, sukno, vse vrste platno za perilo in posteljno opravo, in mnogo drugih predmetov, poleg cenika o vseh vrstah perila i. t. d. — Zložno si more vsak doma izbrati in potem kar najceneje izvršiti najboljši nakup. Mnogo hiš naroča že celo vrsto let vse svoje potreščine le od tam, ker so se prepričali, da ima ta strogo realna trgovina pred očmi edino zadovoljnost svojih odjemalcev.

2026 12—

Dr. Kovacs-evo mazilo za roke.

V rabi nedosežno, povzročuje nežnost in bežno rok v 3 dneh. — **Lonček 1 K 20 v.**

„International“ odstranj. mahu

naglo in gotovo odstrani nepotrebne kocine v obrazu in po rokah. **Steklenica 6 K.**
Razpošilja po povzetju **lekarna pri Mariji Pomagaj, Budapest, Liszt Ferencz-tér 20.** Dobi se v lekarnah in drogerijah.

I. kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnola,
Dunajska cesta 13a, poleg Figovca

se priporoča prečastiti dobeveščini in p. a. siav. občinstvu za napravo cerkvenih oknov z umetnim steklarstvom ali slikanje na steklo, stavbenih del, naprave okvirov, itd. itd. — Ima tudi v zalogi različno porcelansko in stekleno posodo za namizje gostilo in za sobnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih cenah. — Mariji, ceniki in proračuni za zahtevano zastonj, mnoga spričevala za dovršena dela so cenjenim odjemalcem v ogled na razpologo. 1907 52 20

Pozor vzbuja v zdravniških krogih in pri širšem občinstvu 2403

„LOVACRIN“

iznajdba ameriške
lasne vode

Zakonito zaimc Odlik. na Dunaju in v Bruslju 1906: zlasti svertnja saat. krit in diploma LOVACRIN je voda za laso, ki jo priporoča nad 2000 zdravnikov in med časopisje. LOVACRIN učinkuje na lasne koren, tako, da v 8 dneh popešči rast las in brade, kjer je to mogoče. Luskin se odstr. in prepreči izpad las zanesljivo po uporabi. Dokaz je, da je nad stošicoš gologl. in brezbr. ljudi z rabo LOVACRINA dobila laso. In brado. LOVACRIN povzroči laso dolge in goste. LOVACRIN dá osv. lasem zopet nar. barvo — Cena vel stekl. LOVACRINA za več mesecev 5 K, 3 stekl. 12 K, 6 stekl. 20 K V dosego čisto bele, nežne in fine krože na obrazu in rokah ter po vsem telesu proste lišaje, ogrcev itd., naj se rabilo le sledeti po vsem neškodljivo, doslej nedosežni LOVACRIN-izdelki: Nova-crin-milo po 1 K, 3 kosi K 250; Lovacrin-creme v lončkih po 3 K in 5 K, Lovacrin-toaletna voda v stekl. po 3 K in 5 K; Lovacrin-je potililo (belo, roza, creme) v kart. po 3 K in 5 K itd. razpošilja po povzetju, ali če se denar pošlje naprej glavna zaloga

M. Feith Nashf., Dunaj VI., Mariahilferstr. 45
Zaloga v Ljubljani pri ANT KANCU, drogerija, in JOS. MAYRJI, lekarju „Pri sistem jelena“
Dobiva se dalje v mnogih droh., parf. in lekar. mazarh

Ceno češko posteljno perje

5 kg novega skubljenega K 9-60, boljše K 12, — belega, ako mehkega, skubljenega K 11 ; K 24 snežnobelega, a -bkega, skubljenega, K 30 ; K 36 —. Pošilja se franco po -ti povzetju. Tudi se zamenj -ati nazaj vzame proti p - ruitvi poštnih stroškov. Pa - edikt Sachsel, Lobes 159, p Pizen, Češko.

Osební kredit za uradnike, častnike, učitelje itd. Samostojni konzorciji za hranilnico in predujeme uradnik. društva dajajo po najzmernejših pogojih tudi proti daljšim odplačilom posojila na osebni kredit. Potovalci izključni. Naslovi konzorcijev se povedo brezpl. pri osrednjem vodstvu uradn. društva, Dunaj, Wipplingerstrasse 25. 2438 4

KAŠLUJOČIM otrokom in odraslim osebam

pripišujejo zdravniki zelo uspešno
THYMOMEL SCILLAE

kot sredstvo, ki odtrgava sluz, jo odvaja, ki blaži in potolažuje krčeviti kašel in ki odstranjuje dihalne težkoče. Stotine zdravnikov so se že imenitno izrekli o hitrem učinkovanju tega sredstva, Thymomel scillae, pri osovskem kašlju in pri drugih vrstah kašlja.

Vprašajte, prosimo zdravnika!
1 steklenica 2-20 K. Po pošti franco proti pošiljati 2-90 K; 3 steklenice proti pošiljati 7 K. 10 steklenic proti pošiljati 20 K.

Izdelovanje in glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-Ja
2430 c. kr. dvorn. zalagatelja 24-1
Praga III., št. 203
Dobiva se skoraj v vseh lekarnah.
Pozor na ime sredstva, izdelovalca in na varstveno znamko.